

PARTIZANSKA KOLONA, Stefan Novak, učenc

Novi skupščini na pot

Volltve so za nami in naša nova občinska skupščina je izvoljena. Po splošni politični oceni so volive v sredo 9. aprila in v nedeljo 13. aprila potekale v dobrem vzdušju in ob odlični udeležbi. Najbrž bi bilo premalo, če bi ta volilni uspeh ocenjevali le skozi prizmo neke splošne ljudske politične manifestacije, kot dokaz splošne privrženosti naših ljudi sistemu samoupravnega socializma. Ta sistem je tu, postal je neodtujljivi del našega življenja in misljenja in če smo ga mnogokdaj v njegovih posameznih manifestacijah tudi dali na rešeto in pod kritiko, smo s tem samo potrjevali njegovo vsebino in uspeh. Kajti ravno v takšni širini in odprtosti, v demokratičnem in humanem vzdušju, v odkritem priznanju, da so tudi v naši družbi nasprotja in interesne razlike, ki jih moramo in želimo razreševati ob široki udeležbi ljudi in ob polnem uveljavljanju tistih institucij, ki smo si jih postavili in izvolili, je jamstvo za njegovo nadaljnje poglobljanje in utrjevanje.

Menimo, da moramo ob teh volitvah zlasti priznati, da pomenijo nov kvaliteten napredek v razvoju našega sistema. Da smo ob njih uspeli razviti mnoge stvari, ki pomenijo občuten korak naprej v razvijanju takšnih demokratičnih volitev, v katerih naši ljudje ne volijo samo neklih splošnih političnih predstavnikov, ampak konkretne nosilce svojih želja in interesov. Predstavnikov, od katerih pričakujemo doslednega in kvalitetnega dela in aktivnega pristopa pri razreševanju vseh številnih nalog in problemov, ki jih ima naša družba. Čeprav smo ob nekoliko zapoznelem sprejetanju novega volilnega zakona na institucijo kandidacijskih konferenc morda gledali z nekoliko skepse, moramo danes priznati, da so v znatni meri pripomogle k večji odprtosti v postopku kandidiranja in da so jih ljudje sprejeli s simpatijami. Tudi volilni program občinske konference SZDL je uvodoma pozitivna novost. In če je kandidat za predsednika občinske skupščine na razširjeni seji izvršnega odbora občinske konference SZDL prvič utemeljil in obrazložil svoj konkretni načrt dela, je s tem sprejel obvezo in odgovornost, ki ni samo anonimna in splošna, ampak vsebuje svoj konkretni skaj, »kako« in tudi »zakaj« ne.

To pa ne velja samo za predsednika. Uspešno delo skupščine je lahko doseženo samo z dosledno aktivnostjo vseh izvoljenih odbornikov kot tudi drugih članov skupščinskih organov. Zavezanost, kvaliteta, odgovornost — to so zahteve, ki jih imajo volilci do svojih izvoljenih predstavnikov. Gotovo ne bi bilo v čast naši novi skupščini, če bi se ponavljali primeri, ko je zaradi

premajhne udeležbe morala seja odpasti. Ze površen pogled na imena izvoljenih odbornikov kaže na to, da so izvoljeni družbeno aktivni in afirmirani ljudje. Takšna ugotovitev pomeni jamstvo in zaupanje, pa tudi odgovornost in dolžnost. Perspektive, ki so pred našo dolino, so nedvomno optimistične in ugodne. Gospodarski zastoj, ki je nastal pred nekaj leti, je premagan in na raznih področjih našega gospodarskega življenja se odpirajo možnosti novega razvoja in napredka. Tak razvoj in napredek pa ne bo koristil samo ljudem naše občine, ampak vsemu slovenskemu gospodarstvu. Da pa bomo to lahko dosegli, bo potrebno mnogo sodelovanja in medsebojnega razumevanja. Vsaka zaprtost v neke podjetniške ali lokalistične interese bo vedno slaba in negativna. V naši občini smo sami občutili, kako lahko takšna nasprotja in neenotnost pomembno in bistveno vplivajo na napredek in razvoj. Če govorimo na prvem mestu o gospodarstvu, ne želimo s tem zmanjševati pomena ostalih nalog skupščine. Samo v enakomernem in istočasnem razvoju družbenih služb, kulture itd. in upoštevanju komunalnih problemov, bomo lahko dosegli skladen in pozitiven napredek.

Delo odbornikov ne sme ostati omejeno samo na skupščinske klopi. Tesna povezava odbornikov s svojimi volilci, njihovo sodelovanje v krajevnih skupnostih, poljasnjevanje skupščinskih stališč pred zbori volivcev na terenu in v delovnih kolektivih in obratno, aktivna vloga svetov in komisij, vse to so naloge, ki gotovo niso lahke, ki pa so nujen del dolžnosti odbornikov in drugih predstavnikov skupščinskih organov. Samo tako bomo lahko dosegli polno uveljavitev občinske skupščine kot enega najpomembnejših faktorjev našega samoupravnega sistema.

In ob koncu — ne smemo naložiti vseh dolžnosti iz teh naših želja samo izvoljenim predstavnikom. Tudi volilci, ki so dali svoj mandat, družbenopolitične organizacije, ki so sprejele in odobrile programe in delovne načrte, samoupravni organi delovnih organizacij, ki so podprli svoje kandidate — vsi imajo svoj bistveni delež, da bo delo skupščine uspešno, demokratično in samoupravno, da bo potekalo v vzdušju zaupanja in odkritega obravnavanja problemov. »Nemoteni v razpravah, enotni v izvajanju,« je bila misel nekega diskutanta na zadnji razširjeni seji IO SZDL. Dodal bi še: odkriti, pošteni in zavzeti pri zagovarjanju obrambe svojih stališč, strpni in razumevaljoči do stališč drugega. Brez tega ni samoupravljanja in demokracije.

tp

Seja komiteja občinske konference ZKS Velenje

Prejšnji petek, 18. aprila je bila v Velenju seja komiteja občinske konference ZKS, ki so se je udeležili tudi predstavniki komisij, ki sodelujejo pri občinski konferenci ZKS.

Na seji so najprej obravnavali politično oceno zadnjih skupščinskih volitev, zatem pa so obširno razpravljali o sprejetanju v ZKJ v letošnjem jubilejnim letu, ko poteka 50 let od ustanovitve KPJ. Dogovorili so se, da bodo letos skozi vse leto sprejemali nove člane v Zvezo komunistov.

Govorili pa so še o dopolnitvi delovnih programov komisij občinske konference ZKS Velenje.

Veliko zanimanje za velenjsko slavje na slovenskem Koroškem

V vseh štirih koroških občinah vlada veliko zanimanje za osrednjo prireditev v okviru slavja »Stajerska in Koroška v revoluciji«, ki bo 27. aprila v Velenju.

Računajo, da bo prišlo v nedeljo okrog 8.000 občanov iz Dravograda, Radelj ob Dravi, Raven na Koroškem in Slovenj Gradca. Iz Raven bo prišlo s posebnim vlakom, avtobusi in osebnimi avtomobili nad 2000 ljudi. Prišlo bi jih še več, pa je premalo prevoznih sredstev. Slovenjgradčanov bo prišlo v Velenje blizu 4000.

V vseh štirih koroških občinah bodo na večer pred slavjem, 26. aprila, ob 19.30 zagoreli kresovi, ob njih pa se bodo zbrali borci in mladina in obujali spomine na NOV.

ŠALEŠKI TRUDAR

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VELENJE

25. april 1969 — Leto V. št. 8 (91) Cena 0,30 dinarjev — Poština plačana v gotovini

SREČANJE DVEH GENERACIJ

Od Pomurja do Triglava, od Matjaževe Pece do Jadranskega morja je poletel ključ OF k upor. Ključ je vabil vse zadržane in preganjane v enotno fronto, v enoten boj proti nasilju za svobodo. V vsako dolino je prodril in v vsaki grapi je odmeval. Vsa pošena srca so zaplala v istem ritmu — v upor. Vzdignil se je val, skromen v svojih začetkih, pa vedno močnejši in strašnejši za tiste, ki so nam hoteli odvzeti osnovne pravice, ki jih imamo kot ljudje in kot narod. Tako močan je bil ob koncu, da je odplaval vse, kar ni spadalo k nam. Delavec, kmet, študent — vsi, ki so ljubili svojo domovino in svoj narod, so se odzvali temu klicu in zgrabili za orožje.

Silno je bilo to obdobje upora, silno predvsem zato, ker se je takrat prvič v zgodovini naroda pojavila enotna sila odpora, silno pa tudi zato, ker so takrat naši ljudje bili dve odločilni bitki — boj za svobodo in izgon sovražnika in boj za nov red in novo skupnost: takšno, ki bo znala ceniti človeka in njegovo delo. Del tega boja bijemo še danes, svobodni smo, sami gradimo svojo bodočnost, toda še nismo zadovoljni s tem, kar smo zgradili. Še so pred nami naloge, še bomo morali vgraditi mnogo truda v naš red in naše odnose, če bomo hoteli doseči tisto, kar želimo, namreč humanitarni samoupravni socializem. Takšne in podobne misli nas obhajajo, ko sprejemamo v našem mestu predstavnike slovenskega naroda v proslavi »Stajerska in Koroška v revoluciji«.

Velenjsko srečanje je in mora biti srečanje dveh generacij. Tiste, ki je v letih boja krvavela in zastavljala svoja življenja za to, da lahko danes v miru ustvarjamo in tiste, ki je že tu ali še prihaja, da nadaljuje začeto delo. Obe sta enako pomembni, brez prve ne bi bilo druge in če druge ne bi bilo, bi prva že omagala. Pomembna so taka srečanja generacije, ki je na zatonu svoje moči, pa polna izkušenj in preiščljene ustaljenosti, ki zna svetovati in odvrčati od zaletavosti, pa tudi zagrabiti kjer je najtežje, in druge mladostno zagnane, polne moči in želje po novem in boljšem, tiste, ki bo jutri polno zaživela in prevzela vso odgovornost nase.

Le združena sila obeh nam koristi in nam lahko zagotovi tisto, kar želimo, zato je pomembna ta proslava, ker želimo počastiti spomin vseh, ki so trpeli in dajali življenja, pa istočasno počastiti delovno vneto vseh, ki so stopili na ruševine domovine in začeli ustvarjati iz nič. Vzpodbuditi želimo vse tiste, ki že danes stojijo in bodo jutri stopili v življenje, da bi zastavili vse sile in vse svoje znanje za to, da bi hitreje lahko ugotavljali svoje uspehe.

**PREDSEDNIK
OBČINSKEGA
PRIPRAVLJALNEGA
ODBORA
PETER KRAPEŽ,
dipl. inženir**

Maja velika krvodajalska akcija

V OBČINI VELENJE SE ŽE PRIPRAVLJAJO NA TEDEN RDEČEGA KRIŽA, KI GA BODO ZDRUŽILI S PRAZNOVANJEM 25-LETNICE USTANOVITVE RDEČEGA KRIŽA SLOVENIJE IN 50-LETNICE LIGE ORGANIZACIJ RDEČEGA KRIŽA.

V okviru tedna Rdečega križa bodo pripravili v Velenju veliko krvodajalsko akcijo, organiziral pa jo bo občinski odbor Rdečega križa Velenje v sodelovanju z osnovnimi organizacijami RK, komisijo za krvodajalstvo in sindikalnimi organizacijami v delovnih kolektivih. Računajo, da bodo letos odvzeli v Velenju kri rekordnemu številu prostovoljnih dajalcev, in sicer okrog 1300.

Za prostovoljno oddajo krvi je med zaposlenimi v velenjskih delovnih organizacijah veliko pripravljenosti. V tovarni gospodinjne opreme »Gorenje« se je prijavilo za prostovoljno oddajo krvi 590 zaposlenih, se pravi, da želi vsak tretji zaposleni iz Gorenja oddati kri.

Velika krvodajalska akcija bo v Velenju med 6. in 10. majem. V torek, 6. maja, bodo odvzeli kri v Sošanju, in sicer

v prostorih bivše občine. 7. maja pridejo na vrsto prostovoljni krvodajalci iz rudnika lignita Velenje, 8. in 9. maja bodo odvzeli kri v zdravstvenem domu Velenje, in sicer za člane drugih velenjskih delovnih kolektivov in za druge občane. 10. maja pa pridejo na vrsto prostovoljni krvodajalci iz tovarne gospodinjne opreme »Gorenje« Velenje.

Nestl Žgank

novi predsednik občinske skupščine

Poročilo s I. seje občinske skupščine objavljamo na 10. str.

VELENJE V VELIKEM PRIČAKOVANJU

VSE JE NARED ZA SPREJEM STO TISOČ UDELEŽENCEV – NA OSREDNJO PROSLAVO SLOVENSKEGA NARODA BO PRIŠEL PREDSEDNIK REPUBLIKE JOSIP BROZ-TITO – SLAVNOSTNI GOVOR BO IMEL MANDATAR ZA SESTAVO ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA MITJA RIBIČIČ

Miado rudarsko mesto je pripravljeno na sprejem sto tisoč obiskovalcev, ki bodo v nedeljo prišli na osrednjo proslavo štajerskih in koroških partizanskih enot, pohoda štirinajste divizije na Štajersko in 28-letnice ustanovitve OF. Velenjčani posebej nestrpno pričakujemo častnega gosta predsednika republike Josipa Broza Tita, ki bo v nedeljo že četrtrič obiskal Velenje.

Prireditve v počastitev osrednje slovenske družbenopolitične manifestacije so se začele že pred 27. aprilom. 2. februarja je bilo na Paškem Kozjaku tekmovanje v smuku za leseno trofejno partizanske puške. Tekmovanje je priredil smučarski klub iz Velenja, udeležilo pa se ga je več kot 80 tekmovalcev iz 14 občin Štajerske in Koroške. Navzočih je bilo 300 ljudi.

V osnovni šoli Karla Destovnika-Kajuha v Šoštanju so 22. februarja odprli likovno razstavo slovenskih pionirjev. Otroci so risbe, linoreze in slike napravili v spomin na pesnika Kajuha in naš narodnoosvobodilni boj. Predvsem so upodobili partizane in kurirje. Ta razstava bo odslej naprej stalna vsakoletna otroška likovna manifestacija slovenskih pionirjev, odprta pa bo do konca leta.

Radioamaterski klub Velenje je prejšnji teden organiziral tekmovanje med radioamaterskimi klubi, ki delujejo ob poti XIV. divizije. Z njimi so vzpostavljali brezžične zveze, v Velenju pa je radiopostaja »štaba XIV. divizije« poročala o pripravah na osrednjo prireditvev 27. aprila in od sodelujočih radioamaterskih klubov zahtevala podrobna poročila o pripravah na udeležbo iz njihovega kraja. V tem tekmovanju je sodelovalo 83 klubov iz Slovenije in Hrvaške. Posebna komisija pa bo po zaključnem tekmovanju ocenila prizadevnost posameznega kluba, trem najboljšim radioamaterskim klubom bodo 27. aprila izročili spominsko plaketo. Vsi sodelujoči bodo dobili Qsl karto »Štajerska in Koroška v revoluciji«.

Planinska društva v občinah Sentjur, Laško in Velenje markirajo bojišče pot XIV. divizije. Pot bo to označila tudi ostala planinska društva.

Združenja ZB NOV bodo skupaj z mladino na predvečer ob 19.30 zakurila kresove ob poti XIV. divizije in maneverskih območjih ostalih partizanskih enot. Tako bo na predvečer praznika OF razgorelo v Sloveniji več kot 50 kresov.

10. maja se bo v Velenju zbralo okrog 4 tisoč slovenskih in hrvaških pionirjev. Organizacijo zbora slovenskih in hr-

vatskih pionirjev je prevzela občinska zveza društva prijateljev mladine.

V velenjski občini pa še posebej skrbijo, da bodo v času

valci, ki jih je iz leta v leto vedno več. Rudarsko mesto pa se je za slavje še posebej lepšalo.

Ceste in poti so prevlekli z novo asfaltno preprogo. Na novo pa so uredili in razširili tudi nekatere ulice. Vzdolž ulic so razobesili jugoslovanske in slovenske trobojnice ter proletarske zastave. Prebivalci so okna in balkone okitili s

praznovanja slovenskega republiškega praznika, 28. obletnice ustanovitve OF in 25-letnice pohoda XIV. divizije obnovili in okrasili spominska obeležja iz revolucije.

V Domu kulture v Velenju je bila 25. aprila javna pionirska oddaja »Kaj veš o borbeni poti XIV. divizije«, ki so se je udeležili pionirji iz velenjske občine. Na oddaji je sodelovalo 5 ekip za višjo in 15 ekip za nižjo stopnjo, vsega skupaj 60 pionirjev.

MESTO JE OKIČENO Z ZASTAVAMI IN POMLADANSKIM CVETJEM

Velenju pravijo mesto sredi cvetja in zelenja. Takšnega ga poznajo tudi številni obisko-

valci, ki jih je iz leta v leto vedno več. Rudarsko mesto pa se je za slavje še posebej lepšalo.

Svoj videz pa je povsem spremenil Titov trg, kjer bo proslava. Na prostoru med zgradbo občinske skupščine, delavske univerze in domom kulture so postavili tribuno za okrog 800 nastopajočih in 1200 vabljenih gostov. Na tribuni za goste bo predsednik SFRJ Josip Broz Tito, ki bo na začetku slovesnosti sprejel raport generalpolkovnika Franca Poglajna-Krajca in naredil častni obhod pred 6000 borci, udeleženci narodnoosvobodilne vojne. Pred tribuno se bodo zbrali sodelavci in borci iz Prekmurske brigade, V. prekomorske brigade, III. VDV brigade, Bračičeve, Šercerjeve in Tomišičeve brigade, XI. SNOUB

Miloša Zidaniška, II. Pohorskega bataljona, Pohorskega oddreda, Štajerskega bataljona, II. grupe odredov, Koroške partizanske enote, kurirji in vezisti NOV, borci Kozjanskega, Laskovega in Jeseniško-bohinjskega oddreda, nadalje Slandrova brigada, Kamniški bataljon, Kamniško-zasavski oddred, I. in II. jugoslovanska brigada ter tankovska brigada, ki so bile formirane v ZSSR in Slovenska prostovoljna brigada (V. bataljon I. krajiške brigade).

Ob 11. uri bo proslavo začel predsednik pripravljalnega odbora pri občinski konferenci SZDL Peter Krapež, dipl. inž., ki bo pozdravil goste in vse

TOVARIŠKO KRAMLJANJE V PARTIZANSKEM TABORU

V Velenje smo prireditelji povabili predstavnike borčevskih in antifašističnih organizacij iz zamejstva ter delegacije obmejnih občin. Iz Avstrije bodo na proslavo prišle delegacije Zveze slovenskih organizacij, Zveze koroških partizanov, borčevskih organizacij Avstrije in Narodnega sveta. Prišle pa bodo tudi tričlanske delegacije iz 85. obmejnih občin sosednje Avstrije. Osrednje slovenske proslave se bodo udeležile italijanske delegacije, in sicer Slovenska kulturna gospodarska zveza, Slovenska skupnost, Zveza partizanov in AMPI. Vabljeni so tudi delegacije obmejnih občin iz Madžarske.

ŠTAJERSKA in KOROŠKA V REVOLUCIJI

osrednja proslava štajerskih in koroških partizanskih enot pohoda XIV. divizije in ustanovitve OF slovenije

27. aprila 1969
VELENJE

KAKO BO UREJEN PROMET V VELENJU

Največ udeležencev osrednje slovenske proslave »štajerska in Koroška v revoluciji« se bo pripeljalo v nedeljo, 27. aprila, v Velenje z avtobusi in osebnimi vozili. Zato bo tega dne na slovenskih cestah precejšen promet. Prireditelji priporočajo voznikom motornih vozil, da pridejo v Velenje že do 9. ure dopoldan in dosledno upoštevajo navodila prometnih organov, ki bodo nadzirali in usmerjali promet.

Avtobusi, ki pripeljejo v Velenje iz Arje vasi bodo neposredno pred Velenjem usmerjeni levo na novo cesto proti Šoštanju. Ob prihodu v Velenje bodo potniki izstopali, avtobusi pa bodo odpeljali dalje na parkirni prostor. Takoj ob prihodu v Velenje bodo avtobuse oštevilčili, ker bodo potniki pri povratku vstopali na parkirni prostorih.

Osebnih avtomobilov, ki bodo pripeljali iz Arje vasi, bodo usmerjeni desno na parkirne prostore v novem delu Velenja.

Avtobusi iz smeri Slovenj Gradec bodo na začetku Velenja usmerjeni na Kidričevo cesto, kjer bodo potniki izstopali, avtobusi pa bodo odpeljali po obvojni cesti skozi Pesje na parkirni prostor.

Tudi osebni avtomobili iz slovenske smeri bodo usmerjeni po Kidričevo cesti na parkirne prostore.

Avtobusi iz šoštanske smeri bodo pripeljali v Velenje po stari cesti mimo rudarskega doma do Stare vasi, kjer bodo potniki izstopali, nato pa bodo avtobusi odpeljali na parkirni prostor po obvojni cesti.

Osebnih vozila iz smeri Šoštanja bodo pripeljala na parkirne prostore v Velenju po stari cesti.

Tranzitni promet iz smeri Dravograd-Celje se bo odvijal po normalni poti, iz Šoštanja v Celje pa po stari cesti mimo starega jaska in po šaleški cesti dalje do Arje vasi. Tranzitni promet iz smeri Slovenj Gradec –Šoštanj bo potekal do križišča na Kidričevi cesti in dalje mimo Trzinca na staro cesto, ki vodi proti Šoštanju.

V Velenju bo urejenih zaslikih parkirnišč za okrog 20.000 osebnih avtomobilov in 600 avtobusov. Udeleženci pa se bodo lahko v Velenje pripeljali s 27. posebnimi vlaki. Za prevoz z njimi bodo veljale posebne vozovnice s približno polovičnim postopkom.

Vabimo vse naše občane, da se udeležijo zaključnega slavlja Štajerska in Koroška v revoluciji, v nedeljo, 27. aprila.

NA TITOVEM TRGU, KJER BO V NEDELJO, 27. APRILA OSREDNJA SLOVESNOST, SO POSTAVLJENI DVE TRIBUNI

PO SLAVNOSTNI PROSLAVI ŠE RAJANJE

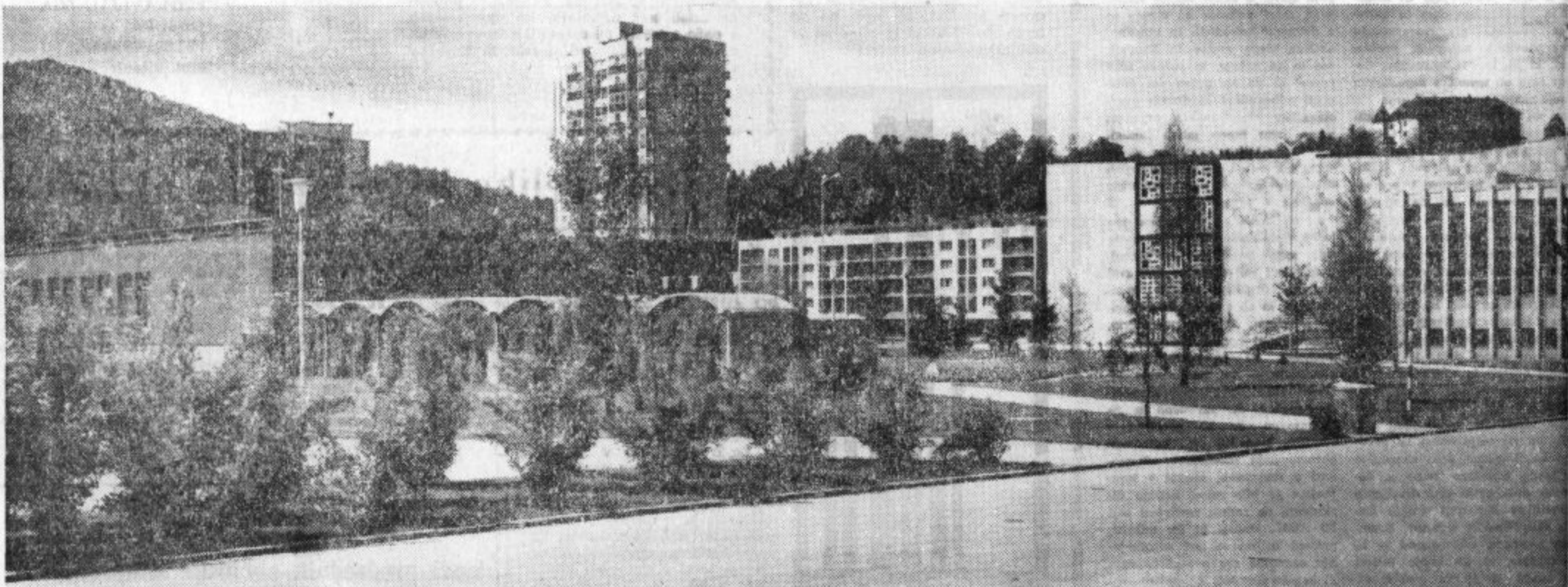
Na številnih krajih okrog prireditvene prostora bo postavljenih 219 stojnic s hrano in pijačami. Med stojnicami bo tudi več zabavišč, igrališča pa bodo razni zabavni ansambli.

Cene pijačam in jedem bodo enotne. Dogovorjenih cen nihče od prodajalcev ne bo prekoračil. Kranjske klobase bodo prodajali po 2,8 din, hrenovke 1,8, sendviče 1,5, čevapčiče 7, raznjice s kruhom po 7 dinarjev, piščance po 12, odprto vino bodo točili liter po 10 din, pivo 2,5, brezalkoholne pijače pa bodo prodajali za 1 dinar.

Udeleženci proslave bodo v Velenju videli še marsikaj zanimivega. V avli rudarskega šolskega centra bo odprta razstava Štajerska in Koroška v revoluciji.

Blizu mesta je jezero z restavracijo, vredno pa si je ogledati rudarski muzej in zbirko iz NOB, ki je v gradu. Z gricka, na katerem je grad, je zelo lep razgled na novo rudarsko mesto in celo Saleške dolino.

Trgovci bodo imeli v nedeljo odprte vse prodajalne.

ZAČETEK RAZPRAVE O KONKRETIZACIJI SREDNJEROČNEGA RAZVOJA VELENJSKE OBČINE

Aktivirati slehernega občana

»Uresničenje našega občinskega srednje-ročnega načrta je odvisno od plodnega sodelovanja širokega kroga ljudi,« je dejal novi predsednik občinske skupščine Velenje Nestl Žgank.

V volilnem programu Socialistične zveze, ki je bil v javni razpravi, so določena načelna izhodišča gospodarskih in družbenih nalog v prihodnjem obdobju. Več ali manj proklamirane naloge so občani, družbenopolitične organizacije in samoupravni organi podprli in delno tudi dopolnili. Zdaj pa se začne novo mandatno obdobje obeh zborov občinske skupščine in čas, ko bo potrebno napisana osnovna izhodišča konkretizirati, sestaviti srednje-ročni razvojni program in ga začeti v praksi uveljavljati. Zato ni naključje, da je prejšnji teden izvršni odbor občinske konference SZDL na razširjeni seji razpravljal o konkretizaciji volilnega programa.

Zdajšnji predsednik občinske skupščine Nestl Žgank je na seji izvršnega odbora občinske konference SZDL razložil možnosti nadaljnega razvoja velenjske občine in iz tega izhajajoče okvirne naloge. Pri tem je zlasti poudaril, da bomo morali srednje-ročni razvojni načrt temeljito popraviti in pri programiranju izhajati iz sedanjega gospodarskega stanja v občini. Volilni program Socialistične zveze je brez dvoma osnova, zdaj pa bodo morale pri sestavljanju konkretnih nalog sodelovati vse gospodarske organizacije, saj bo srednje-ročni načrt občine zbir njihovih razvojnih načrtov. Predsednik Nestl Žgank meni, da bo potrebno močno angažirati skupščinska samoupravna telesa in družbenopolitične organizacije. »Če hočemo izdelati takšen delovni načrt, ki ga bomo dejansko zmogli, potem moramo predvsem doseči enotno gledanje in sodelovanje vseh delovnih organizacij,« je dejal predsednik Žgank. V enotnih akcijah, istovetnosti in razumevanju so izražene prvine, ki zagotavljajo realizacijo začrtanih nalog.

Pri tem pa ne smemo pozabiti, da mora biti občinski razvojni načrt ogledalo slehernega občana. V njem mora ta najti del sebe in njegove življenjske perspektive. Tako bo spoznal, da so vse načrtovane naloge namenjene njemu in mu bodo v končni obliki zagotovile boljše življenje. Skrb za človeka je večkrat napisana in izrečena, mnogokrat pa nanjo pozabimo, zato mora biti ta skrb zlasti prisotna v vseh postavkah nadaljnega razvojnega programa.

»Osnovo moramo iskati v lokalnem gospodarstvu in ga nenehno krepiti. Če bomo imeli močno razvito industrijo, potem bomo lažje premagovali ostale probleme,« je dejal Nestl Žgank. Zato mora biti naš delo usmerjeno na nadaljnji razvoj vseh podjetij. Močnejše delovne organizacije, kot so študentska elektrarna, rudnik Velenje in tovarna gospodinjne opreme Gorenje, bodo morale pomagati pri naložbah v manjša, a vendar donosna in perspektivna podjetja. V ta namen naložen denar bo dobro izkoriščen, hkrati pa bo odpadlo predolgo zavlačevanje pri posameznih investicijah, ki so

zavoljo tega drage. Čeprav imajo nekatere manjše gospodarske organizacije dobre perspektive razvojne načrte (primer za to sta lesnoindustrijski kombinat in Stix), pa jih ne morejo uresničiti, ker nimajo na voljo dovolj sredstev. To kaže, da bi jih bilo vredno podpreti in hitreje razviti. Prevladuje kapitala je neizogibno in nujno potrebno.

Misli predsednika občinske skupščine Velenje Nestla Žganka so bile osnova na seji izvršnega odbora občinske konference SZDL za razgovor o nalogah pri konkretizaciji volilnega programa in sestavljanju novega srednje-ročnega razvojnega načrta velenjske občine. S tem razgovorom pa smo v naši občini dejansko nadaljevali začeto delo, ki so ga podprli in dopolnili občani v javni razpravi že pred volitvami. Naloga skupščine v novi sestavi je potemtakem, da upošteva mnenja številnih dejavnikov in jih na samoupravnem nivoju strne v konkretnem občinskem srednje-ročnem razvojnem načrtu.

OBČNI ZBOR OBČINSKEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV INDUSTRIJE IN RUDARSTVA VELENJE USPEL

Napotki za prihodnje delo

Prejšnjo sredo, 16. aprila, je bil v Velenju IV. redni občni zbor občinskega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva. Na občnem zboru, ki so se ga udeležili tudi številni gostje, so obravnavali delo med dvema zboroma, razpravljali pa so tudi o prihodnjih nalogah. In končno so izvolili tudi novo dvanajstčlansko vodstvo tega občinskega odbora sindikata, ki pa se bo konstituiralo te dni.

Tako v poročilu o delu občinskega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Velenje, kot v referatu o nalogah in prihodnjem, ki ga je podal predsednik Rudi Kortnik, so bila nanašena številna in izredno pomembna vprašanja. V pričujočem sestavku, žal, ne moremo podrobneje pisati o vseh tistih vprašanjih in nalogah, na katere je opozoril zadnji občni zbor občinskega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Velenje, zato se bomo omejili le na nekatere.

Doseženi uspehi gospodarstva, predvsem pa problemi oz. naloge, ki se pojavljajo na posameznih področjih gospodarstva in družbenega življenja, terjajo, da se tudi sindikalne organizacije v kar največji meri vključijo v prizadevanja za nadaljnje povečevanje gospodarske aktivnosti in v tej zvezi doseganje optimalne rasti gospodarstva na velenjskem območju, za širše vključevanje v mednarodno blagovno menjavo in krepitve tistih gospodarskih organizacij, ki so se na tujih tržiščih že uveljavile. Podpreti bo treba prizadevanja za okrepitev reprodukcijske sposobnosti gospodarstva, pri čemer bo treba dati večji poudarek amortizaciji in ustrejnemu razmerju med amortizacijo in investicijskim vzdrževanjem, pospeševati bo treba hitrejšo in učinkovitejšo modernizacijo in rekonstrukcijo ter pripraviti za nadaljnji razvoj gospodarstva. Ob tem pa ne bi smeli tudi pozabiti na kar najširše in precej hitrejšo, kot doslej, vključevanje strokovnega kadra v gospodarstvo. Zagotoviti bo nadalje treba kar najbolj skladen razvoj gospodarstva in družbenih služb ter istočasno varčevanje in racionalizacijo na vseh področjih splošne potrošnje. In ne nazadnje bo treba storiti tudi vse, da bi bili dosledno izpolnjevani roki gradnje nove Termoelektrarne Soštanj III.

Podobno kot drugi dejavniki bo moral tudi medobčinski odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva Velenje podpirati razvoj tistih delovnih organizacij oziroma dejavnosti, ki bodo ob dosedanjem razvoju ter ob upoštevanju razvojnih možnosti in usposobljenosti za to zagotovile hitrejši nadaljnji razvoj vse Saleške doline. Da bi bila ta prizadevanja kar najbolj uspešna, bo treba zagotoviti, da se obremenitve gospodarstva v prihodnje ne bi povečevale.

Občni zbor je, med drugim, odločno naglasil, da mora priti samoupravljanje na velenjskem območju še bolj do veljave. V vrsti velenjskih delovnih organizacij namreč še nimajo zadosti razvitega samoupravnega mehanizma. Zato bo treba izpopolniti oblike in metode dela, izdelati nove programe in popraviti normative akte. Več pozornosti bo treba nameniti tudi družbeno ekonomskemu izobraževanju samoupravljalcev, posebno novoizvoljenih članov samoupravnih organov. Se več kot doslej pa bi morale sindikalne organizacije storiti za izmenjavo izkušenj iz samoupravne prakse.

Proizvodnja v Gorenju

V prvih treh mesecih letos (januarja, februarja in marca) so v Tovarni gospodinjne opreme »Gorenje« v Velenju izdelali nekaj nad 101.000 gospodinjnih aparatov, oz. 1.000 več, kot je to določal plan. Lani v istem razdobju pa so izdelali nekaj nad 63.000 gospodinjnih aparatov, se pravi, da so povečali proizvodnjo za več kot 60 %.

Na tuja tržišča pa so do konca marca izvozili blizu 12.000 izdelkov.

Obetajoči so načrti tovarne gospodinjne opreme »Gorenje« Velenje tudi za letošnje drugo trimesečje. Kot določa proizvodni načrt bodo izdelali v razdobju april—junij 150.700 gospodinjnih strojev, lani v istem razdobju pa so jih le nekaj nad 67.000.

Finančne realizacije so dosleгли do konca marca skoraj 103 milijone novih dinarjev, v drugem trimesečju pa jo bodo dosegli predvidoma nekaj nad 153 milijonov din. Pričakovati je tako mogoče, da bodo do konca junija v Tovarni gospodinjne opreme »Gorenje« Velenje ustvarili blizu 260 milijonov novih din finančne realizacije, lani pa so jo v vsem letu nekaj nad 310.000.000 novih din.

(L)

Štajerska in Koroška v NOB

Narodnoosvobodilna vojna na slovenskem Štajerskem je bila tesno povezana z razvojem narodnoosvobodilnega boja in ljudske revolucije v ostali Sloveniji in vseh jugoslovanskih narodov. Vendar so vplivali na razvoj na slovenskem Štajerskem nekateri posebni pogoji:

● Okupacija slovenske Štajerske je bila še pred napadom na Jugoslavijo zelo temeljito pripravljena in nacisti so lahko takoj po zasedbi dežele pričeli izvajati ukrepe, ki naj bi ta del slovenskega ozemlja v kratkem času pripravili za priključitev k nemškemu rajhu.

Ze pred prvo svetovno vojno je bilo to ozemlje v zvezi z nemškim imperialističnim prodiranjem proti Jadranu podvrženo močnemu germanizacijskemu pritisku. V obdobju med obema vojnama velikonemške pretenzije po slovenskem ozemlju živijo naprej, pri čemer je važno vlogo odigrala nemška manjšina, ki je po nastanku Jugoslavije ostala velikonemško usmerjena in je zgodaj prevzela nacistično ideologijo. Ta manjšina je bila številčno majhna, a je imela močno gospodarsko pozicijo. Svojo nacistično in iredentistično dejavnost je razvijala predvsem v okviru švabsko-nemškega kulturnega, ki je postal izrazito petokolonska nacistična organizacija.

Rovarjenje nacistov na slovenskem Štajerskem je dobilo velik zagon po priključitvi Avstrije k nemškemu rajhu.

Nacistični petokolonski so intenzivno zbirali podatke, ki so bili nacistom potrebni za pripravo zasedbe slovenskega ozemlja.

Temeljite nacistične priprave za zasedbo in okupatorjevo poznavanje razmer na slovenskem Štajerskem predstavljajo po zasedbi faktor, ki je nacistom olajšal boj proti osvobodilnemu gibanju in v prvih obdobjih vstaje povzročil osvobodilnemu gibanju številne žrtve.

Hitlerjev ukaz ni obveljal

● Pri obravnavi narodnoosvobodilnega boja na slovenskem Štajerskem moramo upoštevati tudi nekatere posebnosti okupacijskega sistema in metod nacističnega okupatorja. Nemci so po zasedbi takoj začeli izvajati ukrepe, ki naj bi v kratkem času privedli do pomembnejša slovenskega ozemlja in uničenja slovenstva. Hitler je naročil šefu civilne uprave na spodnjem Štajerskem: »Napravite mi to deželo spet nemško!« Glavna naloga šefa civilne uprave je bila pomesti deželo in jo priključiti k rajhu. Germanizacijo naj bi pospešile množične deportacije Slovencev. V tistem delu Slovenije, ki so ga zasedli Nemci, so imeli načrt v kratkem času od maja do oktobra 1941 izgnati 220.000 do 260.000 Slovencev ali eno tretjino vseh pod nemško okupacijo živčih Slovencev. Svoji načrtov nacisti med vojno zaradi oboroženega odpora slovenskega ljudstva in vseh jugoslovanskih narodov niso mogli v celoti uresničiti. Vendar so izgnali iz domovine okoli 10 odstotkov pod nemško okupacijo živčih Slovencev. Na Slovenskem Štajerskem, kjer so izvedli tudi tretji val deportacij, je bil odstotek izgnanih Slovencev še višji. Izgon velikega števila Slovencev in naselitev Nemcev na domove izgnanih Slovencev sta zožila bazo za razvoj vstaje in okrepila pozicije nacističnega okupatorja. Odstotek slovenskega prebivalstva se je zmanjševal, kasneje še v zvezi z okupatorjevimi metodami v boju proti narodnoosvobodilnemu gibanju.

● Okupator je sklenil zasedeno slovensko Štajersko priključiti k rajhu. To so hoteli nacisti storiti že 1. oktobra 1941. Do priključitve pa nikoli ni prišlo, preprečil jo je razvoj narodnoosvobodilne vojne. Formalno pravno je »Spodnja Štajerska« obdržala položaj zasedene nepriključene dežele. Vendar so nacisti deželo dejansko vključevali v nemški rajh in med drugim marca 1942 izdali odredbo o uvedbi vojaške obveznosti in državne delovne službe. Iz teh razlogov so med drugim skušali z vsemi silami zadušiti ljudsko vstajo. V boju proti osvobodilnemu gibanju so med drugim uvedli sistem ubijanja talcev. Skupinsko usmritev so javno razglašali, da bi zlomili voljo do odpora. Od 1941 do 1945 so v valovih ponavljali streljanje talcev. Skupaj je bilo usmrčenih 67 skupin.

Po zlomu stare Jugoslavije so komunisti edini začeli pripravljati vstajo

Uresničitev nacističnih načrtov je preprečila vstaja. Po zasedbi je bila Komunistična partija edina organizirana sila slovenskega naroda v okupirani slovenski Štajerski. Komunisti so kljub izredno težkim pogojem takoj pričeli pripravljati vstajo. Po zlomu stare Jugoslavije so komunisti in skojejci zbirali orožje, izvajali napisne in tudi druge akcije. Priprave za vstajo v tem delu Slovenije je neposredno vodil Pokrajinski komite KPS za Severno Slovenijo. Prvo akcijo proti okupatorju so izvedli mariborski komunisti in skojejci tri tedne po okupaciji oziroma tri dni po Hitlerjevem obisku v Mariboru, in sicer 29. aprila 1941. leta, ko so v središču Maribora zažgali dva nemška avtomobila. 22. maja 1941 je bil v Kojzicah pri Rimskih Toplicah ustanovni sestanek Pokrajinskega odbora Osvobodilne fronte za Štajersko. Po tem sestanku so nastajale na terenu organizacije OF in prvi odbori OF. V prvih mesecih vstaje se je odporniška mreža naglo širila in rasla tja do septembrskih dni 1941, ko je okupatorju uspelo, da je z brutalnimi metodami in vdori v odporniško gibanje zadal organizacijam KPS in OF hude udarce ter začasno zaustavil razmah osvobodilnega gibanja.

Vzporedno s političnim delom in širjenjem Osvobodilne fronte so komunisti pripravljali oborožen upor. Vojaške priprave za upor so pospešili po partijski konferenci v Ljubljani 1. junija 1941. Pred nastankom prvih partizanskih enot so bile izvedene številne sabotažne akcije. V juliju 1941 so nastajale naslednje partizanske enote: Celjska četa, Savinjska četa; iz partizanskih skupin v zasavskih revirjih je nastala Revirska četa in Pohorska četa. Na terenu je nastalo še več skupin. Več teh skupin so Nemci razbili. Konec julija je bila uničena Krška uporniška skupina.

(Dalje prihodnjic)

Kaj pripravlja delavska univerza za jesen

Delavska univerza bo organizirala, če bo dovolj privlačne, naslednje oblike za izobraževanje odraslih:

● Za vse, ki nimajo končane osemletke, nudi zelo ugodno šolanje za 7. in 8. razred osnovne šole za odrasle v enem šolskem letu. To priporoča vsem, ki bi se radi kasneje kvalificirali, ker je končana osemletka pogoj za vsako nadaljnjo kvalifikacijo.

● Srednjo ekonomsko šolo — 1. in 2. letnik. Za vse, ki so na takšnih delovnih mestih, ki zahtevajo srednjo šolsko izobrazbo. Pouk je seminarški po predmetih. Pogoj: končana osemletka!

● Komercialna šola (srednja). V prvi vrsti za absolvente šol za prodajalce. Pouk bo seminarški, izpiti v Celju, pri šolskem centru za blagovni promet.

● Obveščamo vse kandidate za višjo kadrovsko šolo Kranj, ki bo ustanovila svoj oddelček v Velenju, da je še čas za prijave, ker bodo s predavanji začeli v oktobru.

● V jeseni bo organizirana tudi šola za mlade kmetovalce, namenjena v prvi vrsti tistim mladim kmetovalcem, ki so po osnovnošolski obveznosti ostali doma.

● Delavska univerza bo pripravila tudi večerno politično šolo druge stopnje v katero se bodo lahko vpisali absolventi dosedanjih večernih političnih šol iz velenjske občine.

● Razpisani bodo naslednji jezikovni tečaji: nemški — začetni in nadaljevalni; angleški — začetni in nadaljevalni; italijanski — začetni in nadaljevalni.

● Ze v začetku maja 4. 1. se bo pričel krojno šivalni tečaj, ki ga delavska univerza organizira skupaj s tovarno šivalnih strojev BAGAT. V tečaj se lahko vpišete do 7. maja.

Vse informacije dobite pri delavski univerzi Velenje, vsak dan od 8. do 12. ure ter ob ponedeljskih in sredah od 16. do 18. ure.

ŠTAJERSKA
in
KOROŠKA
v
REVOLUCIJI
osrednja
proslava
štajerskih
in
koroških
partizanskih
enot
pohoda
xiv. divizije
in
ustanovitve
OF
slovenije
27. aprila 1969
VELENJE

Razgovor z glavnim direktorjem tovarne gospodinske opreme Gorenje Velenje IVANOM ATELŠKOM

Podpiram samoupravljanje, vendar tako, v katerem so angažirani prav vsi

»V Jugoslaviji bodo še presenečeni nad nadaljnjim gospodarskim vzponom velenjskega Gorenja«

Glavni direktor tovarne gospodinske opreme Gorenje Velenje in dobitnik Kraigherjeve nagrade, Ivan Atelšek, je bil te dni izvoljen v volilni enoti Velenje — Mozirje za poslanca gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije.

Ob tej priložnosti smo se pogovarjali z glavnim direktorjem Gorenja, Ivanom Atelškom o razvoju in dosežkih, predvsem pa še o načrtih tovarne gospodinske opreme Gorenje.

Tovarna gospodinske opreme v Velenju je dosegla v zadnjih nekaj letih razvoj, ki si ga je pravzaprav težko predstavljati. Januaria letos, na primer, so dosegli bruto produkt v takšni višini, kot v vsem letu 1964. Kaj vse je omogočilo Gorenju tak razvoj?

— Nedvomno je omogočila Gorenju tak razvoj angažiranost slehernega člana kolektiva pri ustvarjanju, tako v proizvodnji, pri planiranju, pri programiranju, pri izdelavi raznih novih izdelkov, analizi trga itd. Angažirani so bili vsi, tako delavec, ki dela na tekočem traku, kot strokovnjak, inženir, tehnik, ekonomist.

Menim, da je tak uspeh mogoč le tam, kjer sodelujejo vsi, ki so angažirani v smislu napredka tovarne.

Kakšno je trenutno mesto Gorenja v slovenskem in jugoslovanskem gospodarskem prostoru in kaj tovarna gospodinske opreme v tem prostoru predstavlja?

— Nobenega dvoma ni, da je mesto Gorenju v jugoslovanskem in slovenskem prostoru že določeno. Gorenje predstavlja pomembnega proizvajalca gospodinskih pripomočkov, saj izdelamo okrog 40 odstotkov vseh gospodinskih pripomočkov v Jugoslaviji. Zraven tega zaposluje Gorenje s svojo kooperantsko-satelitsko industrijo nad 10.000 delavcev.

No, menim, da je prav tako pomemben faktor, da vključuje Gorenje v proizvodnjo vse predmete, vse izdelke, vse aparate, ki jih v gospodinjstvu sploh uporabljajo.

Pri snovanjih nadaljnjega razvoja oz. osvajanju novih proizvodov je nenehno prisotna želja, da bi kar najbolj dopolnili program proizvodnje strojev za potrebe gospodinjstev. Kakšni so tovrstni dosežki in načrti tudi za vnaprejš?

— Predvsem želimo dati na tržišče komplet izdelkov, čimbolj kvalitetne izdelke, tudi estetsko na višku. Z analizo trga ugotavljamo, kakšne izdelke in na katero tržišče plasirati. Gorenje bo take študije pripravljalo tudi naprej. Pri programiranju pa je že eden od važnih faktorjev analize trga, marketing služba, ki bo nadela nadaljnji ton naši proizvodnji.

Tovarna gospodinske opreme Gorenje verjetno ne bi dosegla tako vidnega napredka, če se ne bi izredno vehementno vključila v mednarodno delitev dela?

— Brez dvoma je vključevanje v mednarodno delitev dela pomemben faktor. Gorenje predstavlja danes sorazmerno velikega izvoznika, predvsem tudi izvoznika na konvertibilno področje. Omenim naj, da bo kupila Zahodna Nemčija letos nad 40.000 raznih gospodinskih aparatov, izdelanih v Gorenju, to je štedilnikov, pralnih strojev in hladilnikov, nadalje Avstrija, Sovjetska zveza in drugi. Tako bo letos odpremljeno na tuja tržišča nad 100.000 gospodinskih strojev »Gorenje«.

Kooperacija z znanimi firmami je prinesla Gorenju vidne uspehe. Strokovnjaki so dosežke teh tovarni tudi aplicirali, zelo spretno prilagodili našim proizvodnim prostorom, razmeram v naši tovarni.

Nagel vzpon podjetja ugodno vpliva tudi na razvoj tistih delovnih organizacij, ki z Gorenjem proizvodno sodelujejo. Kooperante pa je mogoče najti pravzaprav po vsej Jugoslaviji?

— Če sem že prej omenil, da je Gorenje jugoslovanska tovarna, potem bi to trditve podkrepil še s številkami. V letošnjem letu bomo imeli za 25 milijard starih din raznih kooperantskih dobav, v naslednjih letih pa bo kooperantskih dobav preko 50 milijard starih din. Kooperacija Gorenja pa se ne razvija samo na slovenskih tleh, marveč od Subotice do Jenic. Na to so prav gotovo vplivali razni dejavniki, kot so specializacija tovarn, od proizvodnje motorjev, raznih gumijastih delov, raznih siluminijastih delov, termičnih elementov, programskih stikal itn.

Gorenje je pač predvsem specializirana tovarna za predelavo pločevine, kooperanti pa dobavljajo elemente, ki jih Gorenje vgrajuje in montira v svoje aparate.

Dosedanji dosežki omogočajo tovarni gospodinske opreme Gorenje Velenje še hitrejši nadaljnji razvoj. V letu 1971 naj bi dosegli že okrog 1 milijard 200 milijonov novih din družbenega bruto produkta. Kako je s predvidevanji za nadaljnji razvoj?

— Gotovo je, da Gorenje ne bo samo ostalo na mestu, ki ga je doseglo v našem gospodarskem prostoru. Revidiran kratkoročni plan predvideva nadaljnji vzpon proizvodnje v Gorenju ter osvajanje proizvodnje novih aparatov, ki sodijo v sklop asortimana Gorenja. Razvijali smo se vse od leta 1953 naprej, in razvijali se bomo tudi v prihodnje.

Jugoslovansko tržišče bo še in še presenečeno zaradi Gorenja, spriči nadaljnega vzpona Gorenja, zaradi osvajanja novih proizvodov. Naša želja je, da izenačimo možnosti naših potrošnikov, in sicer glede nakupa gospodinskih aparatov, z možnostmi, ki jih imajo kupci na zahodnih tržiščih.

Kot smo izvedeli, ste v tovarni gospodinske opreme Gorenje pripravljali investirati oziroma naložiti denar tudi v druge delovne organizacije oz. panoge gospodarstva. Gre za to, da se Gorenje še v večji meri uveljavi na vseh področjih gospodarske aktivnosti?

— Tudi o tem razmišljamo. Pripravljamo razne analize in elaborate, da bi samoupravnim organom kar najlaže predložili ta aranžman. Menim, da je zelo važno, da se vključimo oz. da omogočimo prelivanje ustvarjenega kapitala v Gorenju tudi v druge panoge. To ni samo želja Gorenja, verjetno je tudi tu želja najvišjih naših forumov, da bi se kapital na kar najbolj svobodno način začel prelivati v druge panoge.

Tovarno gospodinske opreme »Gorenje« Velenje vodite že vse od ustanovitve naprej, to je od takrat, ko ste začeli v majhni obrtni delavnici s proizvodnjo štedilnikov na trda goriva. Kakšen je vaš »recept« za

uspehe. Celotni dohodek in dohodek sta v Slovenjem Gradcu naraščala hitreje kot v povprečju v Sloveniji, delovne organizacije iz sosednje občine pa so namenile za sklade več denarja kot leto dni poprej.

Celotni dohodek, se je v primerjavi z letom 1967, povečal za 14 %, dohodek za 19 %, sredstva za amortizacijo za 21 %, v sklade pa so delovne organizacije oddvojile 22 % dohodka, ali 3 % več kot leto dni poprej. Povečali so se tudi osebni dohodki, in to za nekaj nad 11 %. Povečala se je nadalje tudi produktivnost, vendar v določeni meri tudi na račun zmanjšanja števila zaposlenih, saj je bilo lani zaposlenih 2 % manj delavcev kot leta 1967.

DEJAVNOST ORGANIZACIJ ZDRUŽENI BORCEV NOV

Na zadnjem razširjenem plenarnem zasedanju občinskega združenja borcev NOV Slovenj Gradec so sprejeli delovni program za leto 1969, ki je dokaj konkreten, prilagojen pa finančnim možnostim občine.

Veliko delo si je, med drugim, zastavila komisija za razvijanje in prenašanje tradicij NOV sodelovalci pri odkritju obnovljenega spomenika borcem Pohorske brigade, ki so padli pri Jesenju ter pri proslavi 25-letnice partizanskega saniteza na Pohorju. Muzeju Ljudske revolucije Slovenj Gradec pa bo komisija za razvijanje in prenašanje tra-

dicij NOV tudi predlagala, da naj bi začel pripravljati izdajo zgodovinske čitanke o narodnoosvobodilni vojni.

Generalni direktor
Ivan Atelšek

vođenje delovne organizacije. Dolgoletne izkušnje so ga nedvomno izoblikovale?

— Moram reči, da sem v »Gorenju« delal z veseljem in veselje gotovo omogoči uspeh. Zelo podpiram samoupravljanje, vendar tako samoupravljanje, v katerem je angažiran sleherni delavec, sleherni človek, sleherni strokovnjak, v katerem se ve, kaj kdo želi oz. kaj hoče.

Uspehi »Gorenja« gotovo ne zavisijo od nekega posebnega koncepta, pač pa od angažiranosti ljudi, delavcev, strokovnjakov, inženirjev, tehnikov, seveda pa tudi od velikega angažiranja strokovnega vodstva.

Menim, da se lahko takega »recepta« vsakdo posluži, vendar pa je osnova vsemu — delo! Delati je treba!

Marijan Lipovšek

V rudniku lignita so zamenjali polovico članov samoupravnih organov

V velenjskem rudniku lignita so 9. aprila izvolili polovico članov v centralni delavski svet, obratne delavske svete ekonomskih enot, odbore obračunskih enot in odbore predračunske enote. Po ugotovitvah centralne volilne komisije se je od 3.368 vpisanih volivcev udeležilo volitev 88,60 odstotkov volilnih upravičencev. Odstotek volilne udeležbe v posameznih volilnih enotah je bil: jama-vzhod 87,35; jama-zahod 83,52; klasična 93,92; elektrostrojni obrat 95,81; zunanji obrat 92,24; avtopark 98,18; jamske gradnje 85,36; splošna uprava 96,96 in sto odstotno v obratu EFE.

Izvoljeni so bili:

V Centralni delavski svet Mirko Krušnik, Ivan Novinek, Ivan Lednik, Franc Hercog, Jože Lesnik, Slavko Hribovšek in Bernard Zabukovnik; — priprave: Milorad Djodjević, Joz Grabner in Rudi Kopina; — zračenje, sanacija, transport in jekleno podporje: Vinko Kaš, Franc Goltnik, Anton Lesjak in Anton Podvratnik; — jamska mehanizacija: Ivan Flis, in Vinko Krajnc.

V Jami zahod so bili v odbore obračunskih enot izvoljeni: — I. oddelke: Anton Zevart, Ivan Krušnik, Janez Bevc in Ivan Levak; — II. oddelke: Bogomir Lesjak in Lenart Vinček;

Jamska mehanizacija: Anto Meža, Ferdo Tajnik, Rudi Pogorelec, Janez Dolanc in Franc Sešelj; — sanacija, transport, vrtnanje: Ludvik Melanšek, Franc Krajnc, Miha Berložnik in Alojz Meža.

V klasični so bili v odbore obračunskih enot izvoljeni: — klasična: Franc Druks, Bogdan Pečecnik, Jože Ledinke in Vlado Marj; — izvoz in jamski transport: Franc Gluk, Ivan Kaligar, Ferdo Kortnik, Florian Meh, Alojz Novak in Ivan Hartman.

V elektrostrojnem obratu so bili v odbore obračunskih enot izvoljeni: — mehanična delavnica, toplovodna in vodovodna skupina: Maks Košto maj, Pavel Mastnak, Rudi Sevcnik in Adolf Pristovšek; — elektro delavnica in trafopostaja: Ivan Grudnik, Anton Miklavžina in Jože Ramšak;

— kovaška in VTS delavnica: Ivan Golob, Stanko Lesjak, Karel Stropnik, Franc Strojanshek in Edo Kuhar.

Na zunanjem obratu so bili v odbore obračunskih enot izvoljeni: — lesno skladišče in žaga: Fran Deberšek in Franc Jamnikar;

— čistilke: Marija Višner in Pavl Petrič;

— kopalnica: Albin Grobelnik, Ed Koren in Slavko Ožir;

— mizarska delavnica: Jakob Drašnik in Alojz Jesjak;

— remontna skupina: Slavko Mesarec in Franc Speth;

— pomožna skupina: Leopold Holnec in Franc Vajsenbah;

— težaška skupina: Ignac Jamnikar, Slavko Felician in Anton Belak.

V odbor predračunske enote splošna uprava so bili izvoljeni Ivan Feč, Jurij Globačnik, Albin Medved, Mirica Gril in Tone Kovačić.

SLOVENJEGRAŠKA KRONIKA

POSEBEN SKLAD ZA ODPIRANJE NOVIH DELOVNIH MEST

V številnih delovnih organizacijah v Slovenjem Gradcu modernizirajo proizvodnjo, odvisna delovna sila pa ostaja brez zaposlitve. Zato je občinska skupščina Slovenj Gradec na zadnji seji sprejela predlog, da naj bi ustanovila poseben sklad za odpiranje novih delovnih mest, v katerega bi morale prispevati denar tudi vse tiste delovne organizacije, ki modernizirajo proizvodni proces, za odvisno delovno silo pa potem ne najdejo več delovnega mesta.

Sicer pa se bodo morali v tej koroski občini odločno zavzeti za hitrejšo odpiranje novih delovnih mest. Na zaposlitev čaka več sto občanov, med njimi precej mladih, ki iščejo prvo zaposlitev.

GRADNJA OBRTHNIH DELAVNIC

V Slovenjem Gradcu so z urbanističnim programom sicer že določili območja za gradnjo obrtnih delavnic. Ker se posamezni obrtniki zanimajo za novogradnjo, bodo zdaj pospešili dela okrog izdelave zazidalnih načrtov za tista območja, kjer bodo lahko v prihodnje zasebni obrtniki gradili nove delavnice.

DVODNEVNI IZLETI »PO POTEH KOROSKIH PARTIZANOV IN PO SLOVENSkih DOMACIJAH«

Oživitvanje tradicij skupne borbe slovenskih in koroskih partizanov je bilo odločilno, da se je Turistični biro Ljubljana transport v Slovenjem Gradcu odločil za organizacijo več dvodnevni izletov »Po poteh koroskih partizanov in po slovenskih domacijah«.

Program izletov je pripravljen tako, da bodo udeleženci prvi dan obiskali Velikovec, Celovec, Gosposvetsko polje, Osojsko jezero, Beljak in Bilčovs. Zvečer pa bo pri Janku Ogrisu tovariško srečanje. Drugi dan pa bodo nadaljevali pot skozi Bistrico in Sentjanž v Borovlje ter Sela, vrnili pa se bodo skozi Apače, Galico in Piberk.

Izletniki bodo vsakič spremljali koroski borci ter obujali spomine na partizanska leta.

GOSPODARSKI USPEHI 1968

Delovne organizacije iz Slovenjega Gradca so dosegle lani zadovoljive

MISLINJA: ASFALTIRANJE CESTE

Krajevna skupnost Mislinja ima za letos veliko načrtov. Računa na nekatera večja komunalna dela, med drugimi zlasti še na asfaltiranje ceste IV. reda ter na urejanje kanalizacije, urediti želi v sodelovanju s Temeljno izobraževalno skupnostjo Slovenj Gradec prostore za varstvo otrok itd. Pri ureditvenju vseh teh nalog bodo sodelovali prebivalci Mislinje s samopriskom v denarju in materialu.

V Velenju bo medobčinsko tekmovanje ekip RK

ZA TEKMOVANJE SE JE DOSLEJ ŽE PRIJAVILO VEČ KOT 15 EKIP RK IZ SIRSEGA CELJSKEGA OBMOCJA

27. aprila, ko bo v Velenju osrednja proslava »Stajerska in Koroska v revoluciji«, bo v našem mestu tudi medobčinsko tekmovanje ekip Rdečega križa s širšega celjskega območja. Za tekmovanje se je prijavilo do pretekle sobote več kot 15 ekip s širšega celjskega področja, in sicer pri starejših članih RK ekipe iz Celja, Zalca, Slovenskih Konjic, Sentjurja in Velenja, pri podmladkarjih RK pa ekipe iz Celja, Zalca, Laškega, Mozirja, Slovenskih Konjic, Šmarji pri Jelšah, Sentjurja in Velenja.

Tekmovanje se bo začelo v nedeljo ob 7. uri zjutraj v osnovni šoli »Miha Pintar-Teledo«. Najprej bodo 6-članske ekipe tekmovale v obvezovanju in prenosu ranjencev, pozneje

Volišča so bila lepo okrašena

pa bodo morali tekmovalci odgovorjati na 30 vprašanj. Ekipe, ki se bodo na nedeljskem medobčinskem tekmovanju najbolje izkazale, bodo nagrajene, vsi udeleženci tekmovanja pa bodo prejeli spominske

V PRAZNOVANJE SO SE VKLJUČILI TUDI RADIOAMATERJI

Člani radio kluba Velenje so se na svojstven način vključili v slavo »Stajerska in Koroska v revoluciji«. Od 18. do 23. aprila so vzpostavljali radijske zveze s posamezniki oziroma klubi po Sloveniji in Hrvaški. Zanimali so se, kako v posameznih krajih potekajo priprave na veliko slavo »Stajerska in Koroska v revoluciji« in koliko njihovih soobčanov bo prišlo 27. aprila v Velenje. Vsi tisti, s katerimi so Velenjčani vzpostavili v

zadnjih dneh radijsko zvezo bodo prejeli spominsko QSL karto »Stajerska in Koroska v revoluciji«, in sicer ali na proslavi v Velenju-27. aprila, ali pa pozneje po pošti. Velenjčani so se odločili za vzpostavljane zvez z radio amaterji drugod po Sloveniji in Hrvaški predvsem zatega, da okrepijo sodelovanje klubov in posameznikov, istočasno pa tudi, da preizkusijo pripravljenost na vseljudsko obrambo.

SPREJET FINANČNI NAČRT TEMELJNE IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI VELENJE

Za osnovno dejavnost osnovnih šol več denarja kot lani

V četrtek, 10. aprila, je bila v Velenju seja skupščine temeljne izobraževalne skupnosti. Na seji so razpravljali in sklepali o merilih za financiranje vzgoje in izobraževanja za leto 1969 ter o finančnem načrtu temeljne izobraževalne skupnosti Velenje za leto 1969. Nadalje so razpravljali o poslovanju lani, spreminili so merila o udeležbi temeljne izobraževalne skupnosti pri financiranju dnevnega varstva otrok in sprejeli tudi finančni načrt za dnevno varstvo otrok za leto 1969.

V letu 1969 bo temeljna izobraževalna skupnost Velenje zagotovila vsem vzgojno izobraževalnim zavodom toliko denarja, kot ga potrebujejo, upoštevaje pri tem predmetnike in določbe zakona o vzgoji in izobraževanju. Pri tem so si zlasti še prizadevali, da bi dosegli, da bi bili prosvetni delavci za enako delo enako nagrajeni, se pravi, da bi bila uveljavljena enotna merila za vse šolske zavode.

Zlasti je treba poudariti, da finančni načrt temeljne izobraževalne skupnosti Velenje za leto 1969 določa, da bo na voljo za osnovno dejavnost osnovnih šol skupaj okrog 6.500.000 din, ali nad 20% več sredstev kot lani. Za nagrajevanje kvalitetne dela pa je v letošnjem proračunu predvidenih še posebej skoraj 150.000 din.

Sicer pa bo velenjska temeljna

izobraževalna skupnost financirala v tem letu še pogodbeno dejavnost delavske univerze za osnovnošolsko izobraževanje šolarjev na osnovni šoli »Gustava Siliha«, za šolanje vzgojno motenih otrok z območja velenjske občine na posebni šoli pri zavodu Ivanke Uranjekove v Celju, za dejavnost male šole, za prevoze učencev, oddaljenih nad 4 km, za prehrano socialno šibkih šolarjev, za štipendiranje nadarjene mladine, za pospeševanje učno-vzgojnih dejavnosti, za novogradnjo osnovne šole v Sentilju (za to je predvidenih 80.000 din) itd. V letu 1969 bo za financiranje vzgoje in izobraževanje v Velenju skupaj na voljo skoraj 8,5 milijonov dinarjev, pri čemer bo znašala dotacija Republiške izobraževalne skupnosti blizu 1.500.000 din.

Za otroško varstvo bo v Velenju na voljo 650.000 din. Nekaj nad 100.000 din bodo namenili za kritje stroškov dnevnega varstva tistih otrok, za katere starši ne plačajo celotne oskrbine. Nekaj denarja pa bodo porabili za nakup šotorov in drugih pripomočkov, ki jih bodo uporabljali za dnevno varstvo otrok. Ta letovanja bo pripravila občinska zveza društev prijateljev mladine. 30.000 din bodo porabili za ureditev šolske kuhinje v novi osnovni šoli v Sentilju. Nekaj nad 300.000 din pa bodo namensko vročili pri banki. Ze kmalu bo treba namreč v Velenju zgraditi novo vzgojno varstveno ustanovo, kar bo nedvomno dokaj zahtevna investicija in so se zato v Velenju odločili, da bodo že letos začeli zbirati denar za to novogradnjo. Sicer pa je svet za dnevno varstvo otrok pri temeljni izobraževalni skupnosti Velenje tudi že sklenil, da se pristopi k izdelavi predloga perspektivnega programa razvoja otroškega varstva.

Na zadnji seji skupščine temeljne izobraževalne skupnosti Velenje so govorili tudi o spremembah za sestavo skupščine temeljne izobraževalne skupnosti in njenih organov. Skupščina temeljne izobraževalne skupnosti šteje zdaj 50 članov, vendar prevladuje mnenje, da bi bilo treba število članov zmanjšati. Na sejah skupščine je bila v letu 1968 zelo slaba udeležba, manjkali so predvsem tisti člani skupščine, ki so jih izvolili samoupravni organi delovnih organizacij. Zmanjšali naj bi tudi število članov sveta za dnevno varstvo otrok. Namesto stalnih komisij za otroško varstvo, za osnovnošolska vprašanja, za šole II. stopnje in za izvenšolsko izobraževanje, ki delujejo pri temeljni izobraževalni skupnosti Velenje, pa naj bi v prihodnje delovale le občasne komisije. Na podlagi stališč z zadnje seje skupščine bodo pripravili zdaj konkretne predloge za spremembo sestave organov temeljne izobraževalne skupnosti Velenje.

Člani velenjske temeljne izobraževalne skupnosti pa so na zadnji seji spregovorili tudi o potrebi po gradnji nove, tretje, osnovne šole v Velenju. Če bi hoteli uvesti pouk v poldruzi izmenj, bi že zdaj rabili 19 novih učilnic. Skupščina temeljne izobraževalne skupnosti Velenje je s finančnim načrtom predvidela 80.000 din za izdelavo načrtov za novo šolo v Velenju, sklenila pa je predlagati občinski skupščini Velenje, da prevzame investitorstvo nad gradnjo III. osnovne šole v Velenju, čimprej pa naj bi začeli z izdelavo programa za gradnjo te šole. Ob tem velja omeniti, da bodo letos zgradili novo poslopje za osnovno šolo v Sentilju. Ze letos pa bi bilo treba pripraviti tudi še načrte za adaptacijo osnovne šole Ravne, ki jo bo treba opraviti že prihodnje leto.

(V)

Teden amaterske gledališke dejavnosti

V slavo »Stajerska in Koroška v Revoluciji« so se prizadevno vključili tudi ljubitelji Talije. Občinska zveza kulturno-prosvetnih organizacij Velenje je namreč v dneh od 15. do 19. aprila pripravila v domu kulture Velenje »Teden amaterske gledališke dejavnosti«. In da bi prireditve obiskalo kar največ ljubiteljev gledališke umetnosti, so določili za prireditve vstopnino le po 2 dinarja.

V okviru »Tedna amaterske gledališke dejavnosti« so se prvi predstavili gledališniki Svobode — Soštanj. Uprizorili so dramo »Mati«, ki sta jo napisala v okupirani Ljubljani Bojan Stih — Peter Novljan in Karl Destovnik Kajuh — Drago Jeran. Dramo, ki jo je režiral Tone Rep, so prvi uprizorili Soštanjčani februarja letos.

Amatersko gledališče iz Velenja se je drugi večer predstavilo z delom »Srečni dnevi«, ki ga je režiral Jože Kolar. V četrtek, 17. aprila, je pripravilo kulturno društvo »Ivan Cankar« z gimnazije Velenje večer »Jutri gremo v napad«.

Soštanjčani so nastopili v okviru »Tedna amaterske gledališke dejavnosti« še v petek, 18. aprila. Občinstvu so se predstavili s Finžgarjevo dramo »Veriga«.

»Teden amaterske gledališke dejavnosti« je zaključilo amatersko gledališče Velenje, ki si je za svoj drugi nastop izbralo Hamiltonovo delo »Plinska luč«.

V odstavku

Na I. sejmju, razstavi in prodaji pohištva, ki ga je pripravil »SIPAD« od 12. do 27. aprila v hali AD Kladivar v Celju, sta razstavila svoje izdelke tudi Tovarna gospodinjske opreme »Gorenje« Velenje in podjetje za izdelavo pohištva »STIX« Velenje.

Občinski odbor Rdečega križa Velenje je pripravil letos že več 20-urnih tečajev prve pomoči. Takšni tečaji so bili doslej že v Zavodnji, na Ravnah, v Belih vodah, Skalajah, Pesjem, Saleku, Družmirju in Gaberku. Zdaj pa je v Soštanju. Tečaji prve pomoči so povsod dobro obiskani.

Temeljna izobraževalna skupnost Velenje je lani imenovala komisijo za štipendije. Razpisali so 5 štipendij za potrebe vzgojno-izobraževalnih zavodov, 5 pa za nadarjeno mladino. Komisija za štipendije pri temeljni izobraževalni skupnosti je prejela na razpis kar 41 prošnje za štipendije. Podelila je 14 štipendij, večjemu številu preostalih prosilcev pa je zagotovila štipendije v delovnih organizacijah, pri skladu za borbe oz. na občinski skupščini. V proračunu temeljne izobraževalne skupnosti Velenje je letos na voljo za štipendije 48.120 din. Štipendije bodo izplačevali vsem tistim, ki so jim jih odobrili lani, razpisali pa bodo zraven tega tudi 10 novih štipendij.

Občinski odbor RK Velenje bo v sodelovanju z osnovnimi organizacijami Rdečega križa pripravil 29. maja veliko akcijo za zbiranje oblačil, in sicer v Velenju, Soštanju, Smartnem ob Paki in v Topolšici. Del zbranih oblačil v tej akciji bodo razdelili med najbolj potrebne socialno šibke družine v občini, nekaj denarja pa bodo shranili za primer elementarnih in drugih nesreč.

Lani so v Velenju nagradili za prizadevno delo 4 pionirske hišne svete, in sicer z garniturami za namizni tenis. Tudi letos bodo prejeli najdelavnejši nagrade. Prva nagrada bo izlet na Gorenjsko, ena od nagrad bo spet oprema za namizni tenis, podeljenih pa bo tudi več knjižnih nagrad.

HORTIKULTURNI SVETI

V Velenju želijo v prizadevanju za lepšo podobo mesta vključiti zraven pionirjev tudi mladino in odrasle. Zato je v teku akcija za ustanovitev hortikulturnih svetov. Pobudniki za ustanovitev teh svetov menijo, da naj bi bili hortikulturni sveti osnova za ustanovitev hortikulturnega društva.

Za člane hortikulturnih svetov bodo pripravili v Velenju vrsto predavanj, predvidoma junija pa bodo priredili tudi razstavo cvetja.

Ena od osnovnih nalog novoustanovljenih hortikulturnih svetov v Velenju bo, da že pri najmlajših občanih vzbudijo ljubezen do narave, cvetja in zelenja.

SPOMINI NA KOROŠKO

Serčerjevci so uspešno napadali prvega maja Dravograd. Zavezli so nekaj bunkerjev. Miogrede še postojanko vojaške policije, v neki gostilni so ujeli med drugimi olicirji celo nemškega generala. Vendar je bil Dravograd pretrd oreh za štiri-najsto divizijo in zaradi tega smo morali ubrati drugo pot proti Koroški — preko planine na Železno kaplo in preko Velikovca na Celovec in v sam Celovec.

Vojaško gledano je bila akcija pestra in polna malih borb, vendar je za nas pomenila takrat nekaj več. Naši vtisi so bili nepozabni. Takrat smo se prvič srečali z našimi rojaki preko starih meja Jugoslavije. Prišli smo tja, kamor smo ležili že davno pred vojno, še takrat, ko smo se v šoli učili o Koroškem plebiscitu, o knežjem kamnu, o Gosposveti, o lepi Koroški slovenski deželi.

Prvo srečanje s koroškimi Slovenci je bilo nadvse prisrčno. Državne meje nismo občutili. Male koroške vasi so nas sprejemale kot stare prijateljke. Na marsikateri hiši se je vila naša zastava, a v očeh starih

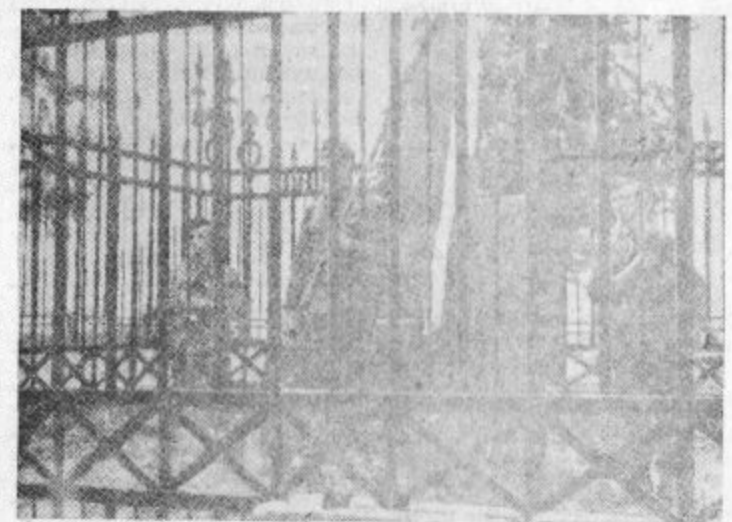
no čakala boljših časov ob kazanu. Znašla se je namreč med desetletični umikajočih Nemcev, Cerkezov in drugih še oboroženih satelitov hitlerjeve vojske in ji drugoga ni kazalo kot taktičen umik.

Tudi meni je bilo vroče, ko sem se z avtom prerival skozi gnečo sovražnikov. Na srečo sem pravočasno snel svojo kapo s peterokrako. V svoji uniformi, ki je bila iz agleškega štola, jim nisem bil sumljiv.

Vsi so namreč hoteli, da bi prišli iz partizanskega območja in da bi se predali zapadnim zaveznikom.

Našo četo sem potem pripeljal spet v sestavo prvega bataljona, ko smo dobili nalogo, da zasedemo vse ključne pozicije in vsa javna poslopja ter kasarne v Celovcu.

Ukaz je bil težko izvedljiv, kajti pred nami so bili v Celovcu že Angleži. Reševali smo ukaz diplomatsko. Poleg angleškega stražarja smo postavili še našega. Malo čudna kombinacija, vendar je bila takšna koeksistenca mogoča. Tako so tudi pri glavni pošti in mnogih

Partizani na straži pred knežjim prestolom na Gosposvetem polju.

Korošev se je zaiskrila solza veselja.

Prvemu koroškemu učencu sem podaril usnje za podplate in čevlje, ki sem ga nosil v nahrbtniku še iz akcije na tovarno usnja v Soštanju. Saj je vendar konec vojne in kdo si je zaslužil več kot koroški vojak, ki je že od 1939. leta čutil hitlerjanski škorenj na svojih plečih in kljub temu zadržal svoj jezik in ljubezen do domače pesmi in svojega maličnega ljudstva.

Tako kot meni se je zgodilo mnogim iz 1. bataljona Serčerjeve brigade. Vsi so z veseljem praznili svoje nahrbtnike in delili ljudstvu to kar so imeli. Korošci pa so nas gostoljubno stregli.

Tako je bilo v vseh okoliških vaseh Velikovca in Celovca, medtem ko v omenjenih dveh mestih ni bila ista situacija. Tu je ponemčevanje opravilo svoje in med meščani smo redkeje naleteli na tiste, ki bi hoteli govoriti slovensko.

Kmečki živeli na Koroškem je ostal zvest svoji pravi domovini.

Pri našem prodiranju proti Celovcu smo imeli največ težav z Velikovcem, kjer so nudili oster odpor ostanki SS enot in gestapa. Vendar smo tudi tu uspeli. Medtem se je izgubila ena naših čet. Izginila je kot katra. Dobil sem ukaz, da jo moram najti. Zaradi tega sem prišel na področje, kjer je bil nek hribu našel četo, ki je mirkasarnah stali naši stražarji.

Javna razsvetljava v Rečici ob Paki

V Rečici ob Paki so te dni uredili javno razsvetljavo. Namestili so štiri luči. S tem se je izpolnila želja Rečičanom. Prebivalci te vasi pa bi radi imeli tudi vodovod, ki jim je res potreben, vendar zaradi pomanjkanja denarja letos še ni računati na to.

Takrat je bilo mnogo dela in žal, nisem utegnil pisati dnevnika, čeprav bi bil zelo zanimiv. Saj sem sodeloval kot prevajalec pri mnogih razgovorih z angleškimi komandanti, ko smo reševali skupne probleme in lovili po Celovcu razne domače in nemške vojne zločince, ki smo jih srečevali takrat na celovških ulicah.

Obiskali smo tudi Knežji prestol na Gosposvetem polju. Ob njem je že stala častna straža slovenskih partizanov.

Celovec je bil za nas tudi prvo mesto, ki smo ga srečali pri večletni borbi. Pravo mesto z asfaltnimi cestami, trgovinami, in trizerskimi saloni. Prav slednje smo vsi z veseljem obiskovali, da so nam pošteno s šamponom oprali lase in nas po britju namazali s kolonjsko vodo. Tega smo v partizanih nekateri najbolj pogrešali. Nekateri so si dali lase celo ondulirati. To so bile seveda izjeme.

To srečanje s Koroško je bilo žal kratko. Zaradi mednarodnih dogodkov in sporazumov smo se morali umakniti iz Koroške do naših starih meja. V zameno za Koroško smo se s težkim srcem naselili za nekaj dni v Eibiswald v Avstriji, nedaleč po značni liniji od Mariburga. Tja smo prišli za Bolgari in ljudstvo je bilo preplašeno.

Kako je bilo v Eibiswaldu pa drugič!

V. Valenčak

STAJERSKA in KOROŠKA v REVOLUCIJI osrednja proslava štajerskih in koroških partizanskih enot pohoda xiv. divizije in ustanovitve OF slovenije 27. aprila 1969 VELENJE

Petindvajset vitic, ki jih je narisal slikar samouk Vlado Parežnik ob 25-letnici službe javne varnosti, bodo delavci UJV poklonili v nedeljo, 27. aprila, predsedniku SFRJ Josipu Brozu-Titu.

OBCINA SLOVENJ GRADEC, POSREDNO PA CELOTNO GOSPODARSTVO, NE ZMORE VEČ KRITI IZGUBE ZA ŽELEZNIŠKO PROGO VELENJE - DRAVOGRAD, ZATO PREDLAGA UKINITEV TOVORNEGA PROMETA NA ODSEKU VELENJE - SLOVENJ GRADEC

30. APRILA ZADNJI VLAK

Julija lani, je železniška proga Velenje—Dravograd izgubila značaj javne proge. Občini Slovenj Gradec in Dravograd sta se morali potem s posebno pogodbo zavezati, da bosta ZTP Maribor krili izgubo, ki bo nastala na tej progi potem, ko je bil uveden blagovni promet kot dostavni prevoz in ko so začele veljati tudi precej višje tarife.

Zaradi višjih tarif za prevoz na progi Velenje—Dravograd, predvsem pa tudi zaradi premajhnih prizadevanj same železnice, da bi povečali promet, je bilo že lani za okrog 200.000 novih din izgube. Občina Slovenj Gradec je dolžna poravnati okrog 180.000 din izgube. Izguba pa je začela letos še bolj naraščati. Do konca februarja je proga Velenje—Dravograd »ustvarila«
že blizu 255.000 novih din izgube (to je blizu 25.500.000 starih dinarjev). Računajo pa, da bo promet še nadalje upadal, ker so se povečale tarife. Po prvih izračunih bi bilo torej letos s progo Velenje—Dravograd okrog 600.000 do 700.000 din izgube. Večino te izgube, to je 83%, pa bi morala poravnati občina Slovenj Gradec. Občina, pa tudi tamkajšnje gospodarstvo, pa ne more zagotoviti toliko denarja, sploh pa se poraja vprašanje, če je pametno, nameniti toliko denarja za pokrivanje izgube v železniškem prometu.

Občinska skupščina Slovenj Gradec je zato na zadnji seji sklenila, da s 1. aprilom odpove posebno pogodbo, ki jo je sklenila za uvedbo tovarnega prometa na progi med Velenjem in Dravogradom. Ker pravzaprav ni izgledov, da bi ta proga spet dobila status javne proge predlagajo v Slovenjem Gradcu, da naj bi občina sklenila novo pogodbo z ZTP Maribor, in sicer samo za odsek Slovenj Gradec—Dravograd.

Torej so železniški progi Velenje—Slovenj Gradec šteti dnevi. Najverjetneje je, da bo 30. aprila letos peljal zadnji vlak po tej progi. Vprašanje je sploh, koliko časa bi tekel promet še po tej progi, saj zadnja leta niso namenili niti dinarja za vzdrževanje proge. S popravili pa bi morali začeti najpozneje prihodnje leto, vprašanje pa je, če bi bilo za dela zadosti 1.000.000 dinarjev. Seveda pa bi ta denar zbrali s tem, da bi podražili prevoz!

V Slovenj Gradcu poudarjajo, da je treba zdaj, ko je ukinitve železniške proge Velenje—Slovenj Gradec takorekoč dejstvo, zagotoviti, da bo za povečan promet usposobljena cesta med Velenjem in Slovenj Gradcem. Stanje te ceste ni najboljšo, saj predvsem v Hudi luknji povečanega prometa zaradi poškodovanih opornih zi-

dov verjetno ne bi prenesla. Pa tudi cestišče bi težko preneslo močno povečan promet. V Slovenj Gradcu menijo, da bi morala reševati problematiko po-

ŠALEŠKA DOLINA IN ŠERCERJI

Po prihodu XIV. divizije na Štajersko je ta del doživljal bogohotno rast narodnoosvobodilne borbe. Hitlerjev skorenj je neusmiljeno teptal po slovenskem življu. Ze 1941. leta so izselili večinoma vso inteligenco z duhovniki vred. Tako opustošen za na grmadami sežganimi slovenskimi knjigami, terorjem gestapa, aktivnimi kulturbundovci in heimwehrovci, je preživljal najtežje dneve svoje zgodovine. Slo je za biti ali ne biti.

XIV. divizija je prinesla v

VLADO VALENČAK

deželo pravo pomlad. Ljudje so slišali slovensko vojsko, jo videli in mnogi, ki so že obupali so spet z optimizmom gledali v bodočnost.

Med brigadami XIV. divizije je bila tudi Šercerjeva brigada. Med njimi je bilo veliko število mladih in starejših iz Šaleške doline. Prav zaradi tega pa Šercerji radi hodili na Graško goro, v Zavodnje ali pa pod Andraž. Med našimi pohodi od Save do Drave smo preživljali najlepše dni na obronkih Šaleške doline.

Terenci in naša brigada so imeli stalne in dobre stike. To je obrodilo tudi bogate sadove. Kjerkoli smo se pojavili v bližini Velenja ali Soštanja smo že začutili delo terencev, ki nam niso organizirali samo dobre obveščevalne podatke o gibanju Nemcev, temveč tudi dobro jedajo in pijačo. Potice, kruh, klobase, šmarnica, pravo vino in izabela, vse to je priromalo v nahrbtnikih prebivalcev Šaleške doline v našo brigado.

Spominjam se novega leta 1945. Bili smo na Graški gori. Tja smo prišli po dolgem maršu z one strani Konjiške gore

vezave Koroške s Celjem po ukinitvi železniške proge Velenje—Slovenj Gradec širša družbena skupnost.

Seveda pa je za zdaj še prurajeno napovedovati, kdaj in kako bo rešen ta problem, namreč, kdaj bo usposobljena za povečan promet cesta med Velenjem in Slovenj Gradcem!

(an)

preko Vitanja, Lošperka in Dovž. Se predno smo se utegnili spočiti, smo že doživeli invazijo naših prijateljev iz Velenja, Soštanja in Pesja. »Kačje slin«
je bilo na šefane, potice, kruha in klobas. Kruh je bil v partizanih redek, ker je bila naša glavna prehrana močnik brez ali pa z govejim mesom.

Naš harmonikaš je veselo raztegnil harmoniko in zaorila je partizanska pesem s poskočnimi melodijami. Komandant bataljona Jaka je bil tudi v mirni situaciji pravi komandant; ni se branil ne pesmi, ne petja in ne pitja. Seveda smo mu vsi pomagali in tudi pomočnik komisarja po partijski liniji.

Stara Klančnica je sklepala roke od veselja, Klančnik pa si je zavihal rokave, da bi lahko urneje točil.

Poleg domačih partizanskih deklet so se pojavile še mnoge iz Graške gore in izpod nje, še iz Cirkov in Plešivca so prišle.

Vsi v Šaleški dolini so vedeli za nas — le Nemci ne, ker bi nas sicer napadli. Ali ni bila to najboljša legitimacija prebivalstva Šaleške doline. Takrat so se hitlerjevci že poskrili v mišje luknje. Slovenci pa smo skupaj slavili zmogovito 1945. leto. Takrat smo namreč bili res popolnoma sigurni, da je to zadnje novo leto v partizanih. (Zaupno naj povem, da sem isto mislil že 1942. leta, ko sem pričakoval kot ranjen partizan Novo leto v Srbiji).

Novo leto 1945 smo res pričakali veseli, nekateri bolni, nekateri žalostni, ker so se morali posloviti od svojih gostiteljev — vsi pa optimistični.

»Živio Šercerji!«
»Na svidenje.«
»Srečno novo leto.«
»Živela OF!«
»Smrt fašizmu — svoboda narodu!«

REZULTATI VOLITEV V VELENJSKI OBČINI NA VOLITVAH IZREDNA UDELEŽBA

V sredo in nedeljo smo volivci ponovno dokazali, da podpiramo samoupravni socializem in volilni program Socialistične zveze — Udeležba na volitvah pa je dejanski odraz naše zrelosti in zavesti

Za nami sta dva pomembna dneva — 9. in 13. april. Obakrat smo neposredno volili odbornike in poslance. Na izredno volilno udeležbo smo lahko v velenjski občini res ponosni. V delovnih organizacijah, kjer so volili odbornike v zbor delovnih skupnosti, je od 10.039 vpisanih volivcev glasovalo 9.086 volivcev. Udeležba kmetov na voliščih, kjer so ti volili v zbor delovnih skupnosti, pa je bila 94,5 odstotka. Nič slabša ni bila udeležba na volitvah v nedeljo; poprečna volilna udeležba za vse volitve je bila 91-odstotna.

Izd volitev za poslanca republiškega zbora slovenske skupščine v volilni enoti 86 Velenje je: **ALOJZ NAPOTNIK** 7.994 glasov, Ludvik Ograjšek 3.636 in Jože Zohar 3.645 glasov. Na voliščih v velenjski občini, kjer smo volili poslance družbenopolitičnega zbora zvezne skupščine sta kandidata dobila naslednje število glasov: Peter Sprajc 6.995, Janko Zevart pa 8.307. Končni volilni rezultat v 64. volilni enoti Celje (sem spada tudi velenjska občina) je: **PETER SPRAJC** 48.564 in Janko Zevart 30.591 glasov.

Volivce iz naše občine je v nedeljo zjutraj presenetil gost sneg. Ob osmi uri so iz Belih vod, Plešivca, Zavodenj in Cirkovc sporočili, da je zapadlo že do 10 cm snega. Čeprav so ob sedmih odprli vsa volišča, h katerim se je začelo zgrinjati 17.662 v volilne imenike vpisanih občanov velenjske občine, je bila uro kasneje volilna udeležba v Belih vodah že 80-odstotna, v Sentilju 54, v domu počitka pa so volitve zaključili že ob deveti uri. Na volišče v belovoški osnovni šoli so prvi prišli volivci izpod Smrekovca. V Sentilju pa je 75-letna Matilda Tavšič pred vrati čakala na volilno komisijo in prva glasovala.

Večina volivcev je v naši občini glasovala do 10. ure dopoldne. Najbolje so se do devete ure odrezali v Belih vodah (87 odstotkov), na volišču pri Grebenški (94 odst.), v Paški vasi (69 odst.), Gorenju (65 odst.), Pesju (67 odst.), v Velenju na 39. in 35. volišču ter na volišču v rudarskem šolskem centru. V vsej velenjski občini pa je do desete ure glasovalo že 56 odstotkov volivcev.

Do druge ure popoldne se je stanje na voliščih precej spre-

menilo. V Zavodnjah so že pred dvanajsto uro zaprli volišče, ker so glasovali vsi vpisani volivci. Med kmeti so v zgodnjih popoldanskih urah končali na voliščih v Smartnem ob Paki, Skornem in Skalajah. Volitve pa so pospešili tudi na vseh ostalih voliščih.

V Soštanju so se volilni odbori potrudili in okrasili volišča. Predno pa so jih odprli, je godba »Zarje«
po mestnih ulicah igrala budnico in z zvoki še bolj pozitivno razgibano volilno vzdušje. Najlepše je bilo volišče pri Ograjšku v Metlečah, Gaberčani pa so pred volišče postavili slavoloke z volilnimi napismi.

Letos je občinska volilna komisija, ki je delala pozno v noč v upravnih zgradbi občinske skupščine, dobivala sproti volilne podatke. Volišča so bila povezana s telefonom ali s kratkovalovnimi oddajniki, ki so jih letos uporabljali. Vlado Repenšek je v določeni uri vzpostavil brezzično zvezo z desetimi oddaljenimi volišči in je zbiranje podatkov potekalo nemoteno.

Novi odborniki

ZBOR DELOVNIH SKUPNOSTI

V sredo, 9. aprila so volivci izmed 58 kandidatov izvolili 33 odbornikov v zbor delovnih skupnosti. V nedeljo, 13. aprila, pa še 3 odbornike iz kmetijske skupine. V zbor delovnih skupnosti so bili izvoljeni Ciril Glavnik (199) in Ciril Misiej, dipl. inž. (294), oba iz termoelektrarne; Truda Kasesnik (1291), Olga Piliš (1284), Oskar Pistor (1302), Ivan Sirše (1284) in Nestl Žgank (1349) iz tovarne gospodinjstke opreme Gorenje; Boris Lenček (325) iz usnjarne; Dragan Rogič (145) iz Chrometala; Emil Koželj (1072), Martin Korun (999), Alojz Korenič (1117), Hubert Mravljak (967), Franc Verdev (913), Ciril Grebenšek (588), Karel Silih (484) in Zdravko Vidmar (443), Miha Letonje (832), Stane Petauer (778) in Ivo Rahten (809) vsi iz rudnika lignita; Alojz Naglost, dipl. inž. (118) iz lesnoindustrijskega kombinata; Rudolf Kovačič (98) iz Polypexa; Majda Majcen (154) iz Vegrada, Avgust Vohar (218) za promet; Miha Krofi (365) za

Na volišču

trgovino; Mitja Lap (122) gostinstvo; Rudi Hudover dipl. inž. (210) za obrt; Bra Drolc, dipl. inž. (183) za kolnalo; Albin Amon (513) in I ne Borovšak (308) iz rudarske šolskega centra; Lado Zašek (92) za šole; Drago M (162) za zdravstvo in socialna varstvo; Elfrida Ambrožič za državne organe; Ivan Ko (516), Avgust Podgoršek (5) in Ivan Napotnik (496) iz kmetijstva.

OBČINSKI ZBOR

V nedeljo, 13. aprila so za odbornike v občinski zbor skupščine izvoljeni Andrej I ko (129) iz Belih vod; Fr Novinšek (96) iz Cirk Stanko Podvinšek (280) iz berk; Franc Drofenik (303) Paške vasi; Ivan Hudej (2) iz Lokovice; Anton Campa (2) iz Pake pri Velenju; Franc Čer (346) iz Pesja; Stanko bovšek (91) iz Plešivca; M Meža (177) iz Podkraja pri lenju; Franc Hudomal (219) Raven; Janez Slatnar (378) Florjana pri Soštanju; Ki Stropnik (524) iz Konove Mirko Stvarnik (239) iz l Stane Lipnik (292) iz Skal; Rakun (197) iz Rečice ob P Ivan Gošnik (232), Ivan Olsšek (134), Franjo Nagode (1 Miroslav Vrečko (162) in R Bajc (320) vsi iz Soštanja; rij Globačnik (224) in Mar Godec (297) iz Topolišče; Dr Tratin (263), Slavko Sinko (295), Milena Lojen (209), Š fan Zagoričnik (206), Vli Oremuž (550), Ivo Gorogr (454), Majda Gaberšek (3) Gustav Verdelj (414), Miler Pipuš (284), Borut Jenko (3 Stane Hudales (183) in Jože vart (146) vsi iz Velenja in že Brglez (157) iz Zavodenj.

PAŠKI KOZJAK - legenda in stvarnost

Ob tem baje ne skuha noben moderni štedilnik tako dobro krompirja in mleka kot odprto-ognišče dimnice v glineni posodi. Torej, kar je staro, ni nujno, da je slabo.

Precej slanine spustijo, ker jo rabijo za beljenje. Iz nje pa delajo tudi ocvirke.

Na Paškem Kozjaku pa poznajo za velike praznike posebno jed ki je baje ne poznajo drugod. Turisti imenujejo to jed kozjaška mešanica. Stavljajo jo hren, klobase, kruh. Vse to narežejo na kose in na to nalijejo vina.

Mlečne jedi so v kozjaški hrani malo zastopane, pravijo, da so te le za otroke, bolnike in nosečnice. Pri tem sta seveda izvzeta tudi skuta in sir.

Pri tej razčlenitvi hrane na Paškem Kozjaku nam mora biti jasno predvsem dvoje. Prvo, da se stari način prehranjevanja in vrste jedi še vztrajno drži tistih kmečkih domačij, ki žive samo od kmetijstva in so zaradi tega nujno vezane na skromne oblike živ-

ljenja in samooskrbo. Drugo, v tistih kmečkih domovih, kjer pa se je mladina zaposlila v industriji, se je stari način prehrane prekinil. Prvi obrok zjutraj je topel in ga imenujemo zajtrk (frušték). Torej ne poznamo več hladnega predfruštka. Nekdanji frušték, prvi topel obrok, se je spremenil v dopoldansko malico, ki je

je, razne juhe, vse mogoče kupljene testenine itd. Torej prodira v te hiše le napredek v prehrani, kot smo ga nekje že spoznali v modernizaciji kmečkega doma itd. Tu pravijo Kozjačani je denar, pri hiši in je življenje mnogo lažje. Torej tu se zgledujejo po mestnem življenju, kjer je, lahko rečemo včasih izobilje pri

v šegah ali običajih. Ta ugotovitve zahteva precej pozornosti in natančnega zaznavanja. Zanimivo, da so se običaji v zavesti najstarejših Kozjačanov razmeroma dobro ohranili, če pogledamo in primerjamo samo širšo okolico (Pohorje, Koroško). To potrjujejo tudi značilnosti, ki smo jih ugotovili že pri gospodarstvu, stavarstvu in malo prej pri ljudski prehrani.

Običaji izumirajo, počasi jih opuščajo, danes pri tej in jutri pri drugi kmetiji. Ali pa jih ne izvajajo več v takem obsegu kot nekdanj. Pri tem se namreč spreminja vsebina, manj pa je temu podvržena novostna oblika. Vzporedno se ob teh spremembah izgublja tudi namen in pomen teh običajev.

Vzroki tem razdiralnim procesom naše duhovne kmečke kulture so znani — mestno življenje. Kot vemo, se tod dejansko čuti vpliv Velenja, ki postaja vedno bolj očiten, kot smo to že spoznali ob pojavih drugega značaja. Nosilec nove-

se skriva največ praznoverja

SEGE IN OBIČAJI

Pred vrsticami o ljudski prehrani smo nekje omenili, da se skriva največ praznoverja

Svet pod Špikom

(11)

Še malo, pa se bomo peljali na Golte

Hotel in restavracija bosta kmalu pod streho ● Na Golteh nameravajo še letos zgraditi vrsto počitniških hiš za podjetja.

Ce je letošnja nenavadno huda in doiga zima komu zagodila, je to gotovo še posebej graditeljem velike gondolske žičnice na Golteh. Visok sneg, mraz, pogoste padavine so močno ovirale tempo del zlasti pri gornji postaji žičnice, kjer gradijo hotelski objekt z veliko samopostrežno restavracijo z zmogljivostjo okrog 1.500 kosil na dan.

Z zboljšanjem vremena so dela za parkiranje avtobusov in osebnih vozil. Parkirni prostori so urejeni v več terasah. Zvedeli smo, da bodo parkirne prostore asfaltirali že spomladi. Razširili so že tudi cesto od odcepa za Šmihel, kdaj pa bo asfaltirana, je še težko reči. Asfaltirati bi kazalo celotne štiri

celjskem PTT podjetju, žalskem kmetijskem kombinatu, Gradisu, vodni skupnosti in Aeru. V teh hišicah bo do 16 ležišč. Vsekakor bodo te počitniške hiše precej pripomogle k večjemu turističnemu prometu na Golteh.

ZIMSKA IN LETNA SEZONA

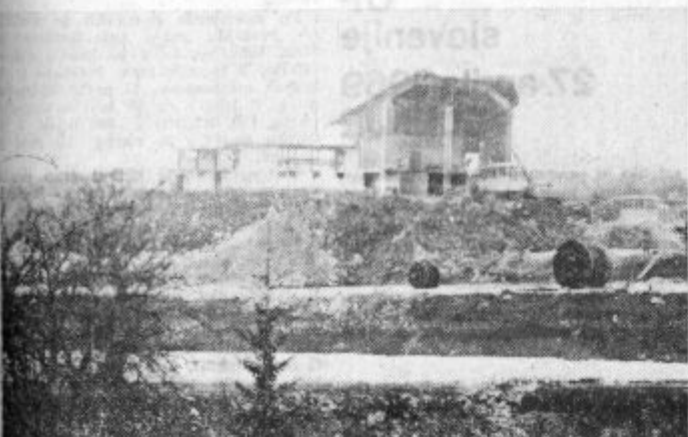
Golte bodo kot gorski turistični center odprte vse leto; vendar pa gre za dve izraziti sezoni: zimsko in letno. Pomembnejša bo zimska, ki bo predvidoma trajala skoraj 5 mesecev. Za smučarje bodo Golte pravi raj. Tu bo več vlečnic in pa sedežnica na vrh Medvedjaka. Ta sedežnica je že zgrajena. Dolga je 600 m in popelje gosta od gornje postaje žičnice. Na vrhu Medvedjaka (1563 m) so že zgradili razgledni stolp s čudovitim pogledom na Savinjske Alpe, na Savinjsko dolino in alpska predgorja. Za smučarje bodo v bližnji prihodnosti zgradili še nove vlečnice in uredili nove smučarske terene.

Za Golte pa bo zanimiva tudi letna sezona. Valovita gozdna pokrajina, sončne površine, gozdni sadeži in še marsikaj bo privabljalo obiskovalce. Računajo, da bo Golte obiskalo letno okrog 120.000 ljudi. Ob nedeljah in praznikih računajo z dnevnim obiskom 1.000 do 2.000 gostov, ob lepem vremenu najbrž tudi več. Gondolska žičnica ima dovolj veliko zmogljivost, da bo kos tudi takemu navalu.

Žičnica bo lahko prepeljala v desetih minutah 50 do 60 gostov (tolikšna je zmogljivost gondole, ki se bo pomikala s hitrostjo 10 metrov na sekundo). Sama vožnja bo trajala pet do šest minut, upoštevati pa moramo še vstop in izstop. Žičnica je dolga 3.100 metrov, premagala pa bo 900 metrov višinske razlike. J. V.

Montažna dela

Spodnja postaja

Montažna dela žičnice so že v sklepnih fazah. Vse žice — nosilne in vlečne — so že potegnili do gornje postaje, tako da jih je treba le še dvigniti na stebre in obežiti. To je bilo veliko in zamudno delo, saj vleči težke žice po strmini navzgor ni kar tako.

Spodnja postaja je v glavnem nared, tako da bo mogoče že na pomlad izvesti tehnični prevzem (kolovdacija). V objektu spodnje postaje je urejen tudi ličen bife, ki bo imel na prostem pred postajo še primeren vrt. Celotna spodnja postaja je zgrajena v gorskem stilu; uporabili so kamen in stavbo pokrili s škodlami.

Okrog spodnje postaje je teren že pripravljen, izravnani.

ri kilometre od Mozirja do Žekovca. To bo za mozirsko občino dokajšnje breme, ker ima obveznosti še za cesto v Logarsko dolino (če bodo letos asfaltirali odsek od Luč do Solčave).

NA GOLTEH POČITNIŠKE HIŠE PODJETIJ

Ceravno žičnica še ni stekla, je med celjskimi delovnimi organizacijami že sedaj veliko zanimanje za Golte. Gre za to, da si podjetja v bližini gornje postaje zgradijo svoje počitniške hiše — depandanse. V teh počitniških hišah bodo le ležišča, medtem ko bodo hrano dobivali v samopostrežni restavraciji.

Za gradnjo počitniških hiš na Golteh so se doslej odločili v EMO, Cinkarni, kreditni banki,

DELEGACIJA MAVRETANIJE JE OBISKALA VELENJE

Prejšnji torek popoldan je obiskala Velenje delegacija nacionalne skupščine Mavretanije, ki jo je vodil predsednik nacionalne skupščine Jusuf Koita.

Med obiskom v Velenju, kjer sta jo sprejela predsednik občinske skupščine inž. Peter Krapež in sekretar obč. konference SZDL Jože Veber, so si gostje, ki jih je spremljal predsednik kulturno prosvetnega zbora

slovenske Skupščine, Miloš Poljanšek, ogledali Dom kulture, Delavski klub in mestno središče, pozneje pa so obiskali še Tovarno gospodinjstva opreme »Gorenje« Velenje.

Gostje iz Mavretanije so se v Velenju še posebej zanimali za sistem stanovanjske izgradnje in komunalnega urejanja, za vlogo in mesto družbeno političnih skupnosti ter njihovo financiranje.

- k -

BELE VODE NOVI ČLANI KS

V Belih vodah so v svet krajevne skupnosti občani izvolili Andreja Lenka (predsednik), Viktorja Kotnika (namestnik predsednika), Jožeta Melanška (tajnik), Jožeta Bačovnika, Karla Hudobrennika, Jožeta Mazeja in Rozalijo Stropnik.

Krajevna skupnost bo letos spet nadaljevala z delovnimi akcijami pri urejanju cest in

pokopališča. Namenili pa so se tudi, da bodo še v večji meri razvijali turizem. Ta ima zlasti pozimi ugodne razvojne možnosti, ker je cesta vseskozi dobro vzdrževana in prevozna. Zaradi naravnih lepote in ostalih pogojev se bi Bele vode res lahko postopoma razvile v rekreacijski center Šaleške doline.

Socialistična republika Slovenija
Skupščina občine Velenje
Davčna uprava

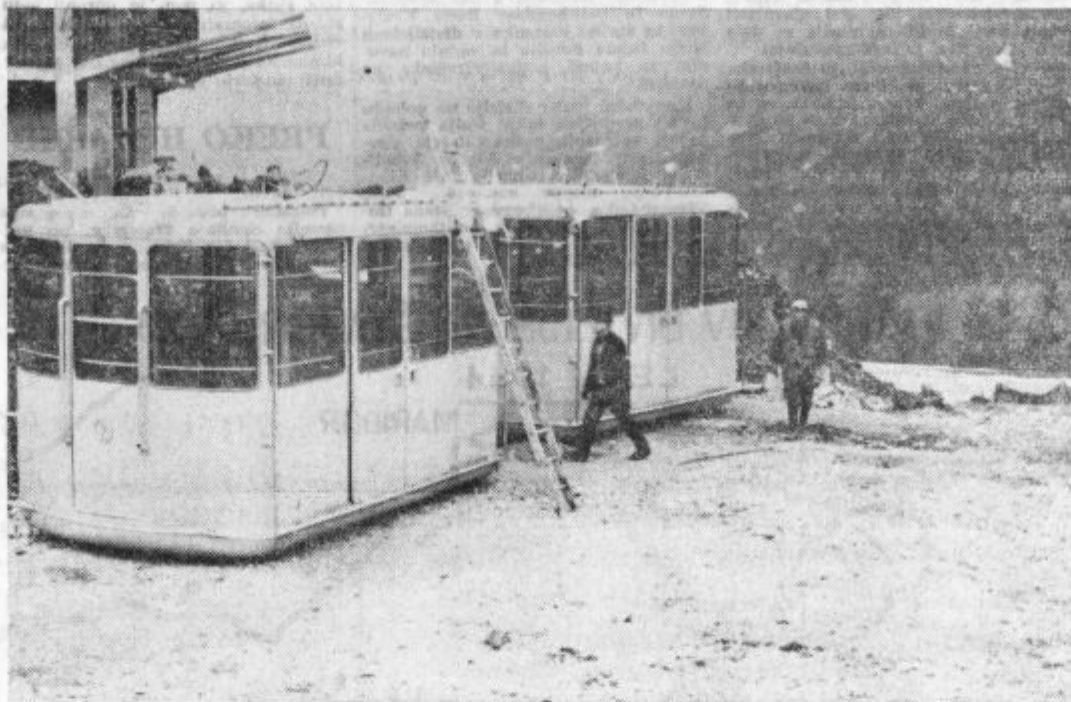
RAZGLAS

Davčna uprava Skupščine občine Velenje prosi vse davčne in prispevne zavezance, da vplačila prispevkov in davkov v bodoče vplačujejo s položnicami na pošti.

Davčna uprava Skupščine občine Velenje in krajevni uradi Šoštanj in Smartno ob Paki od 1. junija 1969 ne bodo imeli več blagajniške službe in se bodo morala vsa vplačila odvijati le potom položnic na pošti ali službi družbenega knjigovodstva.

Vse davčne in prispevne zavezance prosimo, da vzamejo to spremembo z razumevanjem na znanje.

Šef davčne uprave Vinko Zabret, s. r.

Gondoli bosta lahko prepeljali v devetih minutah do šestdeset gostov.

Slovo od Janeza Atelška...

Pred nedavnim smo pospremili k zadnjemu počitku Atelšek Janeza p. d. Malinška iz Belih vod.

Dolgotrajna in težka bolezen je za vedno prekinila njegovo življenjsko pot, 66 let star se je poslovil od nas. V Belih vodah smo ga poznali kot dobrega moža in očeta, vedno nasmejanega

in veselega Malinška, ki ga je zadnji dve leti trdovratna bolezen zagrenila. Iskreni in prizadevni občan krajevne skupnosti je bil povezan tudi z zadnjimi dosežki v Belih vodah. Srečen in ponosen je bil, ko je lahko sodeloval pri prostovoljnih delovnih akcijah, ki jih je organizirala krajevna skupnost; bodisi pri graditvi nove šole, ceste in vsem drugem, kar daje Belim vodam znak napredka.

Bil je človek, ki je izšel iz ozkih razmer belovoškega sveta in zato toliko bolj vesel in srečen, če je lahko opazoval sadove svojega in skupnega dela. Pogrešala ga pa ne bo samo krajevna skupnost, pač ga tudi ostali vaščani, saj je znal kot prosti umetnik opravljati vsa mogoča dela od mizarskih, kovaških, tesarskih, kličavničarskih, kolarskih in celo na elektriko se je spoznal. Prevzemal je tudi bolj odgovorna in zahtevna dela: sodeloval pri gradnji planinskih koč na Uršiji gori in Smrekovcu kot tesar. V prostem času, ki mu je bil bolj skopo odmerjen, saj se je moral boriti za vsakdanji kos kruha, ki mu ga je rezal njegov preužitek, je bil muzikant — harmonikar. Ne samo, da je sodeloval na prireditvah v Belih vodah, bil je preko tridesetkrat na različnih porokah: vsi so ga poznali kot pravega ljudskega dobrovoljca. Nekaj časa je bil tudi lovec. Skratka, posegal je kot občan malega kraja na vsa področja delovanja.

Zato ga bomo ohranili v častnem spominu!

KS

leževali tradicionalnih navad ter izvajali in se ravnali po svojih šegah in običajih.

Predno preidemo k dejanskemu spoznavanju duhovne kulture na Paškem Kozjaku, moramo omeniti pomembno dejstvo — običaji vsebujejo še prvotne verske značilnosti, to je pogsanske ali animistične pojave (vera v različne duhove). Poleg tega pa je enake važnosti, da se v njih že močno kažejo krščanski vplivi, v katerih ni težko prepoznati nekdanje pogsanske oblike, ki se jim je navadno spremenila le vsebina. Prav sprejem krščanstva kot nove vere je imelo za posledico omenjene spremembe, ki so predrugačile ljudsko miselnost in so v družbenem sožitju mnogi stari običaji izgubili, drugi se znatno spremenili, da so jim ljudje začeli dajati drug pomen, v skladu z novim verovanjem.

Ogledali si bomo del običajev — najprej družinske, ki spremljajo dogodke v človekovem življenju v okviru družbe, nato pa letne običaje, ki so vezani na širšo družbeno skupnost.

Od rojstva do smrti. Rojstvu otroka posvetijo posebno pozornost. Nekdaj so temu pomembnemu dogodku v okviru družine odmerili več časa, kot mu moderni človek danes. Za nosečnico in porodnico so veljala nenapisana pravila, ki imajo magičen (skrivnostni — čarodejen) pomen, čeprav se jih danes ne drže več tako zelo strogo.

Pred rojstvom otroka mora bodoča mati paziti, da mu ne bi njeno vedenje in početje škodovalo. Zato se mora po ljudskem izročilu izumikati dotika z raznimi predmeti, kot npr. mrtvih živali in ne sme gledati strupenih živali in mrliča, da nima nezaželenih posledic, predvsem, da ne bi rodila mrtvega otroka. V času pričakovanja je dolžnost vseh v družbi, da jo razveseljujejo in jo obvarujejo vsega hudega.

Za kmečko družino je izrednega pomena spol otroka. To izhaja iz patriarhalnega ljudskega prava, ki mu je zaradi možne zakoreninjenosti dal možnost uveljavljanja tudi sedanjih družbeno-političnih si-

stem. Zato si želijo, da bi bil prvi otrok moškega spola. Ta navadno postane dedič kmetije. Znano je, če je bil prvi otrok moškega spola, je tudi več sreče pri hiši. Ob tem jih tare radovednost in zato skušajo nosečnici prepoznati spol otroka. Pravijo, če je ženska lepo rdeča, je znak, da bo fant, kadar pa je bledega obraza, se bo rodila deklica.

Porodnico in otroka skušajo obvarovati pred zlim vplivom, zato ju čimbolj ločijo od ostalih; pri primitivnih ljudstvih mora porodnica in otrok celo v posebno kočjo. Na Paškem Kozjaku pa ima prve dneve dostop le služnica, gorje, da bi videl porodnico in otroka tujec, kar bi pomenilo nesrečo. Prvotni varovalen namen so tudi okna, ki morajo biti zatemnjena, kar pa je danes že zdravstvena skrb, morda pa ostanek stare šege, ko je bila porodnica z otrokom prostor-

sko ločena od družine in je predstavljala tudi za celotno družino tabu (prepoved).

Dosti dela in skrbi si dajo tudi kasneje z otrokom, zlasti so hoteli še nadalje z raznim magičnim vplivanjem obvarovati otroka pred zlimi duhovi. Pri nizkem razvoju zavesti in zvestem spoštovanju tradicij nam postanejo razumljivi njihovi religiozni nagibi! Če v zvezi s tem navedemo samo primer, kako hočejo otroke obvarovati pred moro. Ko tega sesa mora, kakor pravijo, tedaj mu polagajo na prsi ogledalo ali kos železa; brez dvoma z namenim obrambno dejanje.

Prvi sprejem otroka v družino oziroma družbo ali vaško skupnost predstavlja šele krst. Ta običaj je danes eden glavnih obredov vseh modernih religij. Ni mu pa težko v našem družbenem okolju dokazati predkrščanskega porekla. Čaranje duhovnika, ko želi

otroka obvarovati pred zlimi duhovi, darovanje soli in polivanje z vodo, so osnovni pojavi vsakega pomembnejšega pogsanskega običaja. Z drugimi besedami: zaščita pred zlimi duhovi pomeni srečo, darovanje soli (staroslovanski običaj) obilnost pri hrani, medtem ko predstavlja polivanje z vodo zdravje. V teh pojavih pa so zajete bistvene stvari, ki jih človek potrebuje za srečo in uspešno življenje in so jih ljudje poznali že davno pred nastopom modernih verstev. Tako lahko z mirnostjo rečemo, kot mnogo znanstvenikov, da si je krščanstvo med drugimi bogoslužnimi stvarstvinami tudi krst izposodilo od poganstva (animistične vere).

Ko prineso otroka od krsta, je na Kozjaku navada, da ga najprej izročijo v naročje očetu, posledice patriarhalnih razmer v družini, kakor tudi to,

da dobi možki potomec pri krstu ime po očetu. Oče sprejme otroka v imenu družine in družbe oziroma vaše skupnosti. Vaško skupnost ali družbo zastopajo botri (latinska beseda compater — sooč). Ne-koč, pomembno, deloma tudi zdaj, nekrvno sorodniško razmerje, ki prihaja zlasti do veljavne ob poroki, ko so botri za pričjo krščencem.

Dolžnost botrov je, da obdarujejo otroka. Novorojenca obdarujejo na različne načine. Danes dobiva v glavnem denar. Obdarovanja je deležna tudi mati, želijo ji, da bi si čimprej opomogla od poroda, zato dobiva jedila in vino.

Ker slavijo vse važne življenjske dogodke z gostijo, velja enako tudi za rojstvo. Te se imele širši pomen, saj so bile izraz sprejemanja otrok v družbo, ker so se je udeleževali mnogi sosedje oziroma člani lokalne skupnosti.

PAŠKI KOZJAK - legenda in stvarnost

Nepremagljivi skrivni pohod Štirinajste

ŠTIRINAJSTA NA DOLEŃJSKEM

Velika italijanska ofenziva leta 1942 je dala slovenskim partizanskim brigadam koristne izkušnje v bojevanju. Ze obstoječe partizanske brigade v tedanji Ljubljanski pokrajini so bile marsikdaj prešibke za večje vojaške akcije. Zato je po zgedu drugih pokrajin tudi glavni štab Slovenije mislil na koncentracijo večjih partizanskih enot. Dne 16. junija 1943. leta je ustanovil I. in II. slovensko divizijo. Po odloku vrhovnega komandanta NOV in POJ tovariša Tita sta dne 13. julija 1943. leta ustanovili na ozemlju Slovenije XIV. in XV. slovenska divizija. Za komandanta XIV.

hude boje na Mašunu in v Leskovi dolini. Po nemški ofenzivi se je divizija zbrala v Loški dolini in pričela z napadi na domobranske in nemške postojanke v Grahovem, Velikih Laščah in Kočevju.

Z boji za mesto Kočevje, ki so trajali od 9. do 12. decembra 1943. se je zaključilo obdobje bojev XIV. divizije na Dolenjskem in v takratni Ljubljanski pokrajini.

PRIPRAVE ZA POHOD NA ŠTAJERSKO

Razmere na Spodnjem Štajerskem so bile pod okupacijo neprimerno težje kakor po ostalih krajih oku-

plazijo uporabite kot jedro vašega bodočega korpusa na tem sektorju.

Obstoj in delovanje te divizije in drugih partizanskih enot na tem sektorju bosta mogoča. To pa zato, ker sovražnik grupira svoje glavne sile vzdolž primorskega pasu, zaledje pa pušča več ali manj slabo zasedeno. Enote te divizije naj si osvojijo giblivo taktiko, delujočo na raznih štajerskih predelih. Preko tega dela potekajo za sovražnika zelo važne in občutljive komunikacije, na katerih je mogoče doseči zelo dobre rezultate. Te sile bodo na Štajerskem z ofenzivno taktiko uspele mobilizirati nove borce in vam olajšati obstoj in delo v Ljubljanski pokrajini in na Primorskem.

Sile na Štajerskem naj z manjšimi četami prodirajo na sever v Dravsko kotlino in se povežejo z Avstrijci. Temu posvetite posebno pozornost. Poleg tega morate obvezno vzpostaviti zvezo čez reko Sotlo s Hrvatskim Zagorjem. Če bi bilo potrebno, naj se vaše sile na Štajerskem oprejo na Hrvatsko Zagorje. Manever v smeri Hrvatskega Zagorja je po našem mnenju mnogo lažji kakor čez Savo pri Notranjski ali Gorenjski.

Zato je bila naloga XIV. divizije naslednja:

1. Divizija naj vsestransko pospeši razvoj obstoječih partizanskih enot s svojimi velikimi vojaškimi izkušnjami in s prekaljenimi kadri, da tako zaneti vsejudsko oboroženo vstajo na Štajerskem. Izvrši naj tudi mobilizacijo v narodnoosvobodilno vojsko, za kar so v tem času obstajale zadostne možnosti.
2. Okupirana Spodnja Štajerska je bila za Nemce ena najboljčutljivejših področij, ker so čez njo vodile važne prometne poti na Balkan in v Italijo. Divizija naj bi uničevala te prometne poti in s svojimi ofenzivnimi akcijami razbremenila enote narodnoosvobodilne vojske na jugu, kjer je bila v teku šesta nemška ofenziva.
- Po bojih za Kočevje se je divizija premaknila najprej v Suho Krajino, od tod pa 29. decembra 1943 v Belo Krajino. Tukaj so se pričele priprave divizije za pohod na Štajersko. Vsi telesno izčrpani, ranjeni in bolni borci so bili izločeni iz sestava divizije in predani drugim partizanskim enotam. V diviziji so ostali samo zdravi, za boje in težke napore sposobni borci.

Komandni kader v brigadah: komandant Tomšičeve brigade Ivan Kovačič-Efenka, politkomisar Vlado Mišič-Miha, komandant Serčerjeve brigade Jaka Rihar, nato Mičo Došenović, politkomisar Miha Butara-Aleks, komandant Bračičeve brigade Franc Bobnar-Gedzo, politkomisar Franc Slajpah-Aki.

Zdravniška ekipa: vodja ekipe dr. Ziga Cervinka, brigadni zdravnik Tomšičeve brigade dr. Stane Pirc, Serčerjeve brigade dr. Jože Benigar, Bračičeve brigade dr. Ivan Kopač-Pavček.

jeve zasedbe italijansko-nemške meje in težavnega prehoda čez Savo, zahtevali že takoj v bojih za prehod občutne izgube. Zato je divizija morala izbrati mnogo daljšo pot čez Hrvatsko, ker je ta omogočila, da pride divizija na Štajersko v polni moči. Zato je divizija 8. januarja 1944. odšla iz Vivodine na mnogo daljšo pot čez Prokuplje, Turapolje, Slavonijo, Kalnik in Hrvatsko Zagorje na Štajersko.

Prvotno je bilo določeno, da se divizija prebije iz Hrvatske v Haloze, tako da bi na hrvatski strani imela

Zaradi izredno prisrčnih sprejemov s strani prebivalcev na vsej poti s zj Hrvatsko imenujemo pohod XIV. divizije tudi »Pohod bratstva in enotnosti«.

Na svojem pohodu skozi Hrvatsko se je divizija zapletla v boje pri Prilipji, na progi Zagreb-Karlovac na sektorju Gornje Reke, pri Zlatarju in Radobojju. V teh bojih je izgubila 7 mrtvih in 27 ranjenih del je tudi komandant Serčerjeve brigade Jaka Rihar. Opešalo in zlelo je 34 borcev. Nekaj borcev ostalo na Hrvatskem za zvezo z vžvijo, nekaj pa za stražo pri skrbi streljalu.

Prvotno je bilo določeno, da si divizija izsilil prehod na odseku Elnjec-Zelenjak. Zaradi močnih nemških zased se je divizija odločila prehod pri Sedlarjevem ter je ostila glavni štab z naslednjo depeš »Nameravali prehod pri Klanjcu Zelenjak. Zaradi zasede na pitlivi bi morali bresti globoko Sotlo, je s takim tovorom nemogoče. Zgremo čez pri Sedlarjevem. Na drugi strani se razmestimo: Zusem Rudca-Sopote. Usmertite IV. cono p progi Celje, Rudl.«

KOZJANSKO

Dne 6. februarja, mesec dni po četku pohoda, je divizija dospela obmeje hrvatske vasi okoli Sv. tarine-Sela. Se v isti noči okrog ure je prekorčila Sotlo in hrvat nemško mejo. Zasilni most čez Sotlo diviziji napravili hrvatski aktivi in zavedni kmetje. I. bataljon Serčerjeve brigade s komandantom I. Badovincem je prvi prišel na štajersko stran. V Bučah, sosednji v Sedlarjevega, so se Tomšičevci spopadli z nemško ogledniško truljo 30 vojakov. Nemci so imeli mrtve in enega ujetega, na partiski strani pa je en borec pod ranam.

Po navedenih poročilih je divizija ob prehodu meje pri Sedlarjevem štela 1025 borcev z naslednjo obziviljo: 2 topa 45 mm, 9 težkih in lahkih minometov, 12 protitankovskih pušk, 9 težkih in 48 lahkih strojokrog 150 brozstrelek, 800 pušk, 1 dijsko postajo in okrog 100 mu konjev.

V tem času je glavni štab vsvojeja odposlanca Alojza Pac Platina štabu IV. operativne cone je prinesel poročilo o prihodu divizije na Štajersko. V poročilu bilo med drugim: »... Brž ko se divizija pojavila na sektorju, ki ji ga odredili, morate aktivirati svoje sile le na vaših sektorjih, temo preprečite koncentriranje skih manjših postojank za hajko ti naši diviziji. Takoj pošiljate na tor, kamor pride divizija, svo oficirja, da uredi čim hitreje ze...«

Platin je bil iz štaba IV. operativne cone takoj odposlan za zvezo s divizijo na Kozjanskem. Dne 27. nuarja pa je prišel v štab komandant politikomisarja XIV. zije Matevž Hacc, ki je tudi t odšel na Kozjanskem, kjer se je družil diviziji.

V prvi noči na Štajerskem je zija počivala v Završnici, Rav Hrastraju, Zsumu in Starj Glazuti. slednji dan je prišlo do bojev Serčerjevo brigado in 18. zased nim oddelkom in vermani pri Ja in med Tomšičevo brigado in deželnih strelcev pri Gubnem. Po bojih se je XIV. divizija premala na gozdna severna pobočja Boh Ob prehodu divizije čez ! je prevzel komando nad nemš enotami komandant 18. polka d nih strelcev podpolkovnik Pallua. V njihovi sestavi sta bila tudi alarmna bataljona vermanov pod mando Franca Steindla, vodje jerskega helmatunda.

Dne 8. februarja je divizija za vasi Golobinjek, Zago, Presečno, log in Plešivec na Bohorju. Dne 9. bruarja se je spoprijela Bračič brigada z nemško ogledniško sku 922. bataljona in 18. zasedoval oddelka nad Zago pri Planini na 770. V bojih je padlo 14 Nen Partizani so izgubili 3 borce, njimi tudi komandanta batal Bogdana Marčena-Tigra.

V noči od 9. na 10. februar je cerjeva brigada napadla premojo Raštanj (jasek Zaki in zasipalno pravo). Po rudniški direkciji je vsa škoda v premojovalni ocer na 506.000 mark. Produkcija p padla v februarju od 14.046 ton moga na 4.000 ton. Tomšičeva bri je v isti noči napadla Senovo.

V teh dneh je prevzel vodstvo sovražnik enot komandant podoske šole XVIII. vojnega okrožja kovnik von Treack, ki je vodil racije proti XIV. diviziji do k pohoda. O teh bojih je zapisal Treack v svojem poročilu: »Ta ki je prinesel očiten neuspeh, j kaže, da zastavljene sile, ki so sicer postopoma okrepjene z me enotami ali deli enot, ne zadost za uspešno akcijo proti močni, jasko organizirani, dobri obori in dobro vodeni sovražni skupin naše enote po večini za boje v g niso sposobne in da primitivni vodstva onemogoča pravočasne uspeh obetajočo izvedbo naših la nactov.«

Štab XIV. divizije je 10. febr poročal glavnemu štabu med dr »Rudnik Senovo uničen. Rudl. l lizacija možna je v kozjan okrožju... Ponavljamo, da ni ni obveščevalne. Borbe vodimo dan. Sovražnik nastopa tudi z r rizacijo. Je zelo predrzen zato. plača. Naši se drže dobro. Ranj nhamo kam transportirati. Na bomo zasilne postaje... Rudl.«

Piše: STANE TERČAK

divizije je bil imenovan podpolkovnik Mirko Bračič, za politikomisarja pa Jože Brilej-Bolko. V sestavi XIV. divizije v prvi dobi so bile brigade Toneta Tomšiča, Ljube Serčerja, Ivana Gradnika in kasneje še brigade Franceta Prešerna.

XIV. divizija je v tem času operirala na širokem področju Dolenjske in Notranjske, ki je bila izredno močno zasedena po italijanski vojski in belogardistih. Tik pred italijansko kapitulacijo so pričeli na Dolenjskem nastopati tudi četniki (plavogardisti).

Njeni najvažnejši boji v tem času so bili v Zumberku, Dobrniču, na Trebanjskem vrhu, Zuzemberku, pri Treh krajih, v Zgoranji Brezovici, Pjavji gorici in Krvasi peči. Tik pred kapitulacijo Italije je divizija napadla četnike pri Ortnaku, ob njej pa je Serčerjeva brigada po hudih bojih uničila in ujela celotno skupino četnikov v Grčaricah pri Kočevju. Po estrih spopadih je razorožila tudi italijansko divizijo »Maccherato« in belogardiste na Turjaku. Nato je očistila teren okupatorskih sil in belogardistov v Loškem potoku, Blokah, Novi vasi in končno zasedla Ilirsko Bistrico.

Po teh akcijah sta iz divizijskega sestava odšli Gradnikova in Prešernova brigada, vanj pa sta prišli Loška in Rabska brigada, sestavljena iz internirancev taborišča na Rabu. Ker borci Rabske brigade zaradi izčrpanosti niso bili dorasli naporom, je bila brigada razformirana. Tako je XIV. divizija imela v sestavi I. brigade Toneta Tomšiča, II. brigado Ljube Serčerja in VIII. Loško brigado, ki se je po smrti komandanta Mirka Bračiča, padlega v bojih za Kočevje, imenovala po njem Bračičeva brigada.

XIV. divizija je v septembru leta 1943 stalno napadala železniško progo Vrhnika-Postojna in razrušila Štampetov most. Ta proga je bila za okupatorja izredne strateške važnosti.

Štirinajsta divizija je v peti nemški ofenzivi, razširjeni tudi na ozemlje, ki ga je ona nadzorovala, imela

rane Slovenije. Politično vodstvo in glavni štab Slovenije sta posvečala tej pokrajini še posebno pozornost. Takoj po brežiškem pohodu I. štajerskega bataljona jeseni 1941 je komandant Franc Rozman-Stane organiziral decembra 1941 na Pugledu II. štajerski bataljon, ki je polkušal pri Litlji prodreti na Štajersko. Drugi poizkus je bil 20. maja 1942 blizu Janč pri Litlji. Kljub tridnevnim bojem prehoda ni bilo mogoče izsiliti.

Tretji poizkus prehoda na Štajersko je bil poletij 1942, ko se je II. grupa odredov prebijala v dveh skupinah. Prva s Kranjčevim bataljonom je prišla čez Gorenjsko in Karavanke na Štajersko. Ta bataljon je imel ime po komandantu Francu Poglednu-Kranjcu. Druga skupina s Simonovim bataljonom je prišla čez Kamniške planine na Dobrovlje. Vodil jo je komandant bataljona Janko Sekirnik-Simon. Po njem se je bataljon tako imenoval. S to skupino je bil tudi štab II. grupe odredov.

Poletij 1943. leta sta bili poslani na Štajersko Serčerjeva in Cankarjeva brigada. Pri Sv. Križu nad Litljo sta prekorčali nemško-italijansko mejo. Hudi boji pri Temenici in Sv. Križu so preprečili prehod.

Končno je decembra leta 1943 odločilo politično vodstvo in glavni štab Slovenije, da XIV. divizija prode čez Hrvatsko na Štajersko. Povelje je divizija sprejela prve dni 1944. leta.

V navodilih, ki jih je vrhovni komandant NOV in POJ maršal Tito z dne 5. januarja 1944 dal glavnemu štabu NOV in PO Slovenije za delo in organizacijo, je tudi naslednje:

»... Kakor ste navedli, je Štajerska za vas tako v vojaškem kakor političnem pogledu zelo važna. Tu so še velike rezerve, medtem ko so na drugih sektorjih že bolj ali manj izčrpane. Na Štajerskem si sovražnik prizadeva, da bi te sile mobiliziral zase. Zaradi tega že sedaj preemistite na ta sektor eno lahko gibljivo divizijo. Štabu divizije naj bodo podrejeni vsi partizanski odredi in zaledna vojaška oblast na Štajerskem. To di-

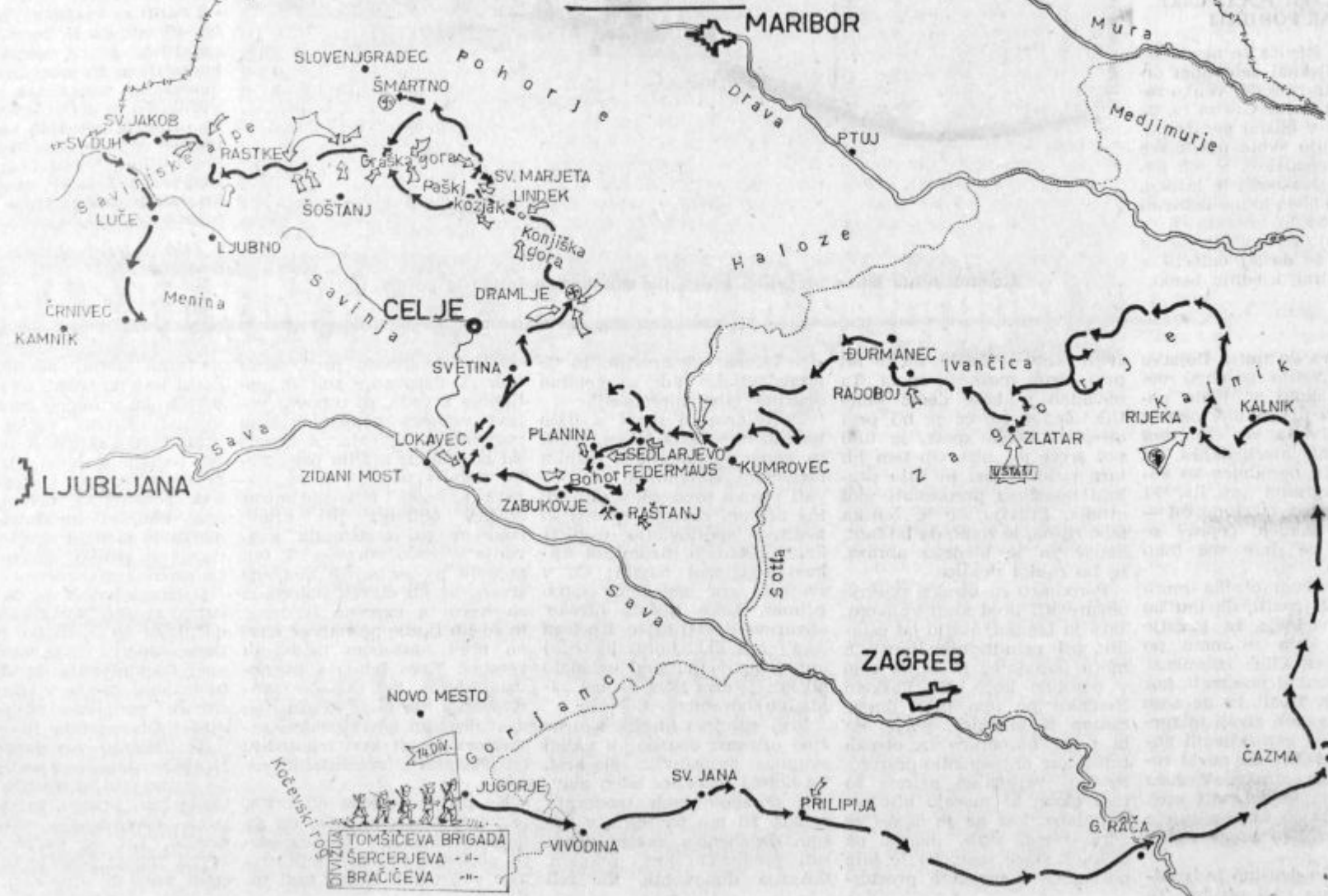
ŠTAJERSKA in KOROŠKA v REVOLUCIJI osrednja proslava štajerskih in koroških partizanskih enot pohoda xiv. divizije in ustanovitve OF slovenije 27. aprila 1969 VELENJE

Kulturna ekipa: vodja ekipe je bil pesnik Karel Destovnik-Kajuh. člani: kipar Janez Weiss-Belač, Marta Pavlin-Brina, Vera Hreščak, komponist Svetozar Marolt-Spink, Janez Lavrič, Jože Lampret, Savo Vrtačnik-Krn. H kulturniški skupini lahko štejemo tudi fotoreporterja XIV. divizije Jožeta Petka, ki nam je ohranil edinstvene fotografije s pohoda XIV. divizije. Kajuh je napisal besedilo himne XIV. divizije, Svetozar Marolt-Spink pa jo je uglasbil.

Zaledje in povezavo s tamošnjimi partizanskimi enotami in samim terenom. Ta maršruta je bila v skladu z navodili, ki jih je dal vrhovni komandant NOV in POJ maršal Tito. Zaradi objektivnih težav pa je bila smer pohoda spremenjena in je divizija prekorčila mejo med »Nezavisno državo Hrvatsko« in tretjim rajinom pri Sedlarjevem na Kozjanskem.

Pohod divizije čez Hrvatsko je trajal mesec dni. Skoraj na vsej poti po Hrvatski so se borci hranili po hišah. Prebivalci vasi, mimo katerih je šla divizija, so vsestransko skrbeli za borce. Posebno lepi sprejemi so bili v Veleševcu, v Gornji in Dolnji Rači, kjer se je divizija prepeljala v čolnih čez Savo, v Cazmi, kjer je kulturna ekipa divizije pripravila zadnji veliki miting, in v Dubravi.

POHOD XIV. DIVIZIJE NA ŠTAJERSKO LETA 1944

Dalje priho

šport šport šport

NOGOMET Slovenska conska liga.

ŠMARTNO-VELENJE 1:1 (0:1)

Občinski derby v Šmartnem ob Paki se je kljub premoči gostov končal neodločeno. Velenjčani so imeli izrazito prednost v prvem delu igre, vendar napadalcji niso znali zadeti gola tudi v najugodnejših prilikah. Borbenim domačinom pa je v nada-

ljevanju igre uspelo rezultat izenačiti. Strelca golov sta bila Zmazek za Velenje in Krajnc za Šmartno.

V 16. kolu so Velenjčani na svojem igrišču premagali moštvo Osankarice. Šmarčani pa so v Sladkem vrhu igrali neodločeno.

VELENJE — OSANKARICA 2:0 (2:0)

Domačini so že v začetku igre dosegli vodstvo 2:0. Kljub premoči pa niso uspeli rezultata povišati. Oba gola je dosegel Devič.

Velenje — Keršič, Kostanjšek, Koren, Lipar, Kuret, Ramšak, Zlodej, Gojovič, Nežmak, Topčič, Devič.

SEVER — ŠMARTNO 0:0

V poprečni igri so Šmarčani z obrambno taktiko uspeli onemogočiti domačine, da bi na svojem igrišču osvojili obe točki.

Šmartno — Kolšek I, Kolšek II, Brdnik, Pokleka, Podgoršek, Cimprman, Pokorn (Prašnikar), Polak, Hohnjec (Drev), Tajnik, Krajnc.

Ostali rezultati 16. kola:

Celulozar — Branik 3:1 (2:0)

Steklar — Fužinar 6:2 (3:2)

Zalec — Drava 0:3 (0:1)

Rače — Bakovci 1:1 (1:0)

Lestvica po 16. kolu:

Drava	16	12	3	1	45:13	27
Celulozar	16	10	2	4	44:30	22
Velenje	16	8	5	3	34:17	21
Fužinar	16	9	2	5	58:33	20
Branik	16	7	4	5	38:30	18
Šmartno	16	6	4	6	38:39	16
Steklar	16	5	4	7	44:44	14
Sever	16	5	3	8	28:27	13
Osankarica	16	5	3	8	23:36	13
Rače	16	4	4	8	32:49	12
Bakovci	16	4	1	11	21:41	9
Zalec	16	3	1	12	20:66	7

SŠD Osnovne šole Karel Destovnik Kajuh najboljše

V telovadnici osnovne šole Gustava Šiliha v Velenju je bilo občinsko prvenstvo osnovnih šol v vajah na orodju. Nastopilo je 65 tekmovalcev štirih osnovnih šol.

Rezultati so pokazali, da so na tem športnem področju največ truda vložili pionirji in pionirke osnovne šole Karla Destovnika Kajuha iz Šoštanj. V obeh konkurencah so osvojili prvo mesto v ekipni razvrstitvi.

Pri posameznikih pa je pri pionirjih bil najboljši Borut Pistotnik (osn. šola Gustava Šiliha Velenje). Pri pionirkah pa so prva tri mesta zavzele učence osnovne šole Karel Destovnik Kajuh.

Rezultati:

Pionirji posamezno:

1. Pistotnik, Gustava Šiliha Velenje, 55,2.
2. Hazič, G. S. Velenje, 54,5.
3. Gmajner, I. o. š. Šoštanj, 54,2.
4. Zager, I. o. š. Šoštanj, 54,0.
5. Cerkovnik, M. P. T. Velenje, 53,0.
6. Štepic, I. o. š. Šoštanj, 52,5.
7. Avberšek, M. P. T. Velenje, 52,1.
8. Pristovšek, G. S. Velenje, 51,9.

LIPNIK občinski prvak

Februarja je bilo v prostorih kluba upokojencev končano občinsko šahovsko prvenstvo. Novi občinski prvak je Edo Lipnik, ki je osvojil 13 točk. Naslednja mesta pa si delijo:

2. Janko Osojnik, 11 točk — 3. Polde Jamnik, 10 točk — 4. Ivan Miheč, 9 1/2 točk — 5.—6. Vinko Preložnik, 8 1/2 točk — 7. Matija Uršek, 8 točk — 8. Alojz Azola, 7 1/2 točk — 9.—10. Miha Pevnik, 7 točk — 11.—12. Aco Radosavljevič, 7 točk — 13.—14. Stane Gruber, 6 točk — 15.—16. Ivan Hrašnik, 6 točk — 17.—18. Ivan Hrašnik, 5 1/2 točk — 19.—20. Ferdo Gorjanc, 4 1/2 točke — 21.—22. Anton Vedenik, 4 1/2 točke — 23.—24. Ludvik Hojan, 3 točke

Na posameznem medobčinskem prvenstvu v Celju sta dosegla Gruber in Hrašnik 1. in 2. mesto.

Na medobčinskem članskem brzo-poteznem prvenstvu za leto 1969, ki je bilo v Celju, se je Ferdo Gorjanc uvrstil na odlično 8. mesto, Preložnik pa na 18. mesto.

V pripravah za ekipno brzo-potezno prvenstvo slovenskih mest sta bila odigrana dva turnirja in sicer 23. in 29. marca letos.

Košarka

V prvem srečanju tekmovalna slovenske košarkarske lige so Šoštanjčani premagali košarkarje Celja.

Šoštanjčani so s taktično premišljeno igro že v začetku srečanja nadigrali goste ter si prigliali 10 točk prednosti. Tudi preostali del srečanja so bili vselej boljše nasprotnik, tako

da jim Celjani v nobenem primeru niso mogli odvzeti zmage.

Za uspeh so zaslužni vsi igralci, saj so kljub pomlajeni ekipi pokazali dokaj zrelo igro.

Za Elektro so nastopili: De Costa 7, Jerič 10, Skornšek 16, Cerar 4, Polovšek 7, Lukman 7, Kristan 6, Pokleka, Tajnik.

Šoštanjčani v finalu

V okviru tekmovanja pod naslovom festival pionirske košarke je bilo v Šoštanju polfinalno srečanje prvakov mariborskega, dolenskega in celjskega področja. Poleg domačih košarkarjev osnovne šole Bibe Rōcka, so nastopili košarkarji osnovnih šol Angel Besednjak iz Maribora in Brestanice.

Največ znanja so pokazali šoštanjski košarkarji in prepričljivo premagali oba nasprotnika. Pri zmagovalcih so se najbolj izkazali: Hliš 34 košev, Novak 28, Ramšak 16 in Fürst 14.

Rezultati:

Osn. šola Biba Rōck :
osn. šola Angel Besednjak
48:12 (22:2)

Osn. šola Biba Rōck :
osn. šola Brestanica 66:14 (37:4)
Osn. šola Brestanica :
osn. šola Angel Besednjak
32:27 (18:19)

Vrstni red:

1. osnovna šola Biba Rōck Šoštanj
2. osnovna šola Brestanica
3. osnovna šola Angel Besednjak Maribor.

Skupščina občine Velenje, oddelek za gospodarstvo in finance

razpisuje

Javno prodajo

najdenih predmetov, ki bo 30. aprila 1969 s pričetkom ob 15. uri v avli upravne zgradbe Skupščine občine Velenje.

Na javni prodaji bodo naslednji predmeti:

- 2 zavoja steklene volne,
- 5 zračnih pušk,
- 6 metrov blaga za moške obleke,
- 20 moških koles (dobro ohranjenih),
- 10 ženskih koles (dobro ohranjenih),
- 2 mopeda »Colibri«,
- 1 fotoaparati znamke »Cenmax«.

Interesenti si lahko ogledajo predmete uro pred pričetkom prodaje.

Oddelek za gospodarstvo in finance

PRIJAVITE TURISTIČNE SOBE

Turistično društvo Velenje bo popisalo vse lastnike privatnih turističnih sob. Zato prosimo vse, ki so pripravljene sprejemati na prenočevanje turiste, da to sporočijo turističnemu društvu ali se zglasijo v pisarni IZLETNIKA.

Privatna ležišča potrebujemo že za proslavo 27. aprila in za pionirsko slavo 10. maja.

Turistično društvo Velenje

LESNOINDUSTRIJSKI KOMBINAT ŠOŠTANJ

razpisuje prosto delovno mesto

GLAVNEGA INŽENIRJA

Poleg splošnih pogojev so potrebni še posebni pogoji: — diplomirani inženir gozdarstva; — pet let delovnih izkušenj na odgovornih delovnih mestih; — nagnjenje in organizacijske sposobnosti za delo na tem delovnem mestu; — znanje vsaj enega svetovnega jezika.

Ponudbe sprejema svet za delovna razmerja pri LIK Šoštanj, do 30. aprila 1969.

Ne bodimo ljudje z zlomljeno hrbtenico

Opazujem otroka, ki hoče posnemati materino delo. Goste kodraste lase si hoče oviti v mamino svilen ruto. Tudi obuti se hoče. In prav smešen je, ko drsa po sobi v velikih maminih čevljih. Nehote sem ob dveh dejanjih pomislil, kako zelo nas posnemajo otroci na skoraj vsakem koraku. Ali se tega mnogokrat sploh zavedamo?

Pa ne samo v naših kretanjih, naših dejanjih. Naše besede poslušajo, jih ponavljajo in si jih po svoje razlagajo. Si-

cer pa — ali ni tako prav! Clo-ljudje, o njihovem načinu življenja, o njihovih prijateljih, o njih samih. Saj smo ljudje, bomo pomislili in na račun takih misli bomo rekli katero o sosedu. Morali bi položiti prst na usta in si dejati: Če govoriš o sosedu, potem govori le o tistih svetlih straneh njega in njegovega življenja in prav nič o njegovih slabostih. Če pa smo se že nujno dotaknili našega prijatelja, potem bodimo vsaj toliko vljudni, da ne bomo razpravljali o njem samo negativnih strani, ampak

verjenih misli presajala drugam in lahkoživo upravljala ugled in čast sovrstnikov.

Prepričan sem, da so misli, ki jih pišem dovolj tehtne. Če bi poskušali vsako grdo in zlobno misel sproti preveriti s tistimi, ki so jo izrekli, bi ne bilo toliko sovraštva in bi ne bilo toliko zlih dejanj, ki se iz tega rodijo. Poskušajmo dosežati pri naših otrokih, predvsem pri doraščajočih, ki postajajo bolj kritični, da bodo pred vsakim maščevanjem, ki izvira iz nepreverjenega naltolcevanja, poskušali zavedo razčistiti neposredno s povzročiteljem. Tako se naj navajajo mladi, da ne bodo drugačni veliki. Če želimo to, potem verjetno želimo le, da bi družba, v kateri živimo, bila bolj odkrita, da bi v njej bilo vse več prijateljstva, neskaljenega in trdnega.

KRAMLJAMO O VZGOJI

vek je vendar družbeno bitje, se da vplivati, ali bolje učiti od drugih in prav je, če se nauči samo dobro, samo lepo.

Mnogokrat je drugače. Med nas zaide star znanec, ki niti ne pomisli, da ga poslušajo otroci. Oče in mati sta potem v neverjetni zadregi, kajti razlagati morata besede, ob katerih zardevata.

Se huje je, da naši sestanki z drugimi služijo le temeljitemu obiranju drugih. Navadno načenjamo le vse tisto, kar je dovolj alarmantno in dovolj slabo, da sosedje dovolj očrni-mo. In zopet otroci poslušajo. Marsikje so otroci navajeni, da se umaknejo, čim zaide starejši sosed v hišo. Zdi se mi, da je tako prav. Otroki je radoveden, pa želi, da ga seznanimo z vsebino pogovorov. Nam bo neverjetno laže opraviti to, kot pa če bi mu dovolili, da ves čas prisostvuje in vsako besedo prestreže.

Ce pa so sosedje naši intimni prijatelji in naši otroci doraščajo, jim le dovolimo, da so ob obisku navzoči. S tem smo si naložili težavno, da, zahtevno nalogo. Zanese nas in skoraj pozabljamo, da tudi ob obiskih vzgajamo. Pogovor se bo razvelj in govorili bomo o

jim bomo dodali tudi kako lepo, kajti tudi otrok naj misli o nas, da v naših besedah in dejanjih le hočemo biti odkriti in pošteni.

Na to, da bo naš otrok videl v svojih prijateljih tudi dobre in ne samo senčne strani, moramo opozarjati.

Zelo prav je, da mladega človeka opozarjamo, kako neiskreno in kako nelepo je, če o slabih dejanjih in lastnostih prijateljev govorimo brez njihove navzočnosti. Kako vse drugače bi bilo marsikje, če bi se ljudje na to navajali! Pomislil sem na tartifovstvo, zavito v hinavske besede, domislil sem se Shakespearovega lika Jaga, ki je znal ribariti v kalnem in zato s podlostjo dosegel svoj cilj. To so vzorniki med narekovaji, ki opozarjajo. Nič ne bo pomagalo, če ob naših otrokih ne poskušamo biti iskreni in jih na to tudi ne navajamo. Ne moremo ostajati na stopnji pravljice, ki riše samo lepe in samo grde, zlobne ljudi. Storit moramo še več! Naglašam — moramo navajati mladež, da bo živela pošteno ne samo v dejanjih, tudi v besedah. Moramo navajati, da bo znala biti odkrita. Potem ne bo nepre-

ZVEZNA ŠTAFETA MLADOSTI V VELENJU

V sredo zvečer, nekaj po 19. uri, je prispela v Velenje zvezna štafeta mladosti. Od Dolica naprej je spremljalo nosilce štafete z osebnimi avtomobili tudi nad 50 članov AMD Velenje.

Pred domom kulture v Velenju je pričakalo nosilce zvezne štafete veliko število mladine in občanov. Na pri-ložnostni slovesnosti so izvedli krajši program združene godbe na pihala, mladinski pevski zbori in recitatorji, govoril pa je sekretar komiteja občinske konference ZKS, Stefan Dolejši.

Po krajšem postanku je zvezna štafeta mladosti nadaljevala pot proti Zalcu in Slovenskim Konjicam. Prvi je prevzel štafeto palico, v katero so vložili pismo Velenjčanov z najlepšimi pozdravi in željami za Titov praznik, državni kotalkarski prvak Franci Blatnik.

MALI OGLASI

SOBE — Maljša zakonca brez otrok nujno iščeta sobo. Naslov: Vida Purnat (pri Jan), Kajuhova 4, Velenje.

— Opremljeno sobo dajem brezplačno v najem ženski (ali dekletu), ki bi bila pripravljena v dopoldanskem času pomagati v gospodinjstvu. Informacije v uredništvu SR.

RAZNO — Prepovedujem prodajo solastniške stanovanjske hiše na Erjavčevi 5, Velenje. Nisem plačnica dolgov moža Ivana Bukovca, Nada Bukovec.

PRODAM — Dobro ohranjeno sobno in kuhinjsko pohištvo prodam. Ogled možen vsak dan. JAN ALOJZ, Kajuhova 4, Velenje.

ZAHVALA

Ob težki izgubi moža in očeta

JANEZA ATELŠKA

p. d. Malinška iz Belih vod

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, darovali cvetje in vence ter ga pospremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo za vso pomoč dobrim sosedom, ki so nam bili v pomoč.

Zalujoči: žena Barbara, sin Ivan z družino, hčerka Barica ter sin Franci.

NAGRADE:

Avto Zastava 750,
20 potovanj v Holandijo
in še 130 praktičnih dobitkov

VLOGE SPREJEMAJO:

Kreditna banka Celje —
Osrednja enota

PODRUŽNICE:

Celjska mestna hranilnica
Celje, Slovenj Gradec,
Velenje in Slovenska
Bistrica

majsko žrebanje vezanih vlog

EKSPOZITURE:

ZALEC
MOZIRJE
ŠOŠTANJ
DRAVOGRAD
PPREVALJE
RADLJE OB DRAVI
ŠETNJUR PRI CELJU
BREŽICE

LAŠKO
RAVNE NA KOROŠKEM
SLOVENSKE KONJICE
ROGAŠKA SLATINA
ŠMARJE PRI JELSAH
MEŽICA
SEVNICA

IN VSE POŠTE NA OBMOČJU
KREDITNE BANKE CELJE
KREDITNA BANKA CELJE

HRIBOVSKO KMETIJSTVO V NAŠI OBČINI

Kmetijstvo kot gospodarska panoga postaja v slovenskem prostoru vedno bolj problematično. Problemi nastajajo zaradi neekonomskih cen tistim artiklom, ki naj bi jih kmetje prodajali, cene tistemu materialu, ki ga pa kmet kupuje, se pa iz deva v dan večajo. Slovensko kmetijstvo moramo izločiti iz pojma jugoslovanskega kmetijstva, posebno še tedaj, kadar imamo v mislih žitorno področje Vojvodine. Proizvajalci žitaric so mnogo na boljšem od živinorejcev, ker je njim zagotovljena minimalna odkupna cena, taka, ki je za to vejo kmetijstva rentabilna in pri velikih hektarskih donosih dopušča celo nekaj akumulacije.

Kmetijstvo v Saleški dolini je z ozirom na zelo razvito industrijo nekaj specifičnega. Tisti kmetje, ki so v neposredni bližini potrošniških centrov, lahko svojo zelo pisano proizvodnjo prodajo kar iz prve roke neposrednemu potrošniku.

obliki bolj kislega hlevskega gnoja, ker uporabljajo za nastilj smrekove vejice, ki so po kemijski naravi zelo kisle. Ker je v gorskem svetu hladneje kot v nižinskem, ne uspevajo tu tiste rastline, ki zahtevajo več toplote. Zaradi tega je izbira rastlin za pridelovanje mnogo manjša, pridelki so pa ob večjih naporih dosti nižji kot v dolini.

Nasprotno so podnebne razmere v gorskem svetu zelo ugodne za gozdno in travniško proizvodnjo. Ze same podnebne razmere nas torej silijo v precej specializirano proizvodnjo v gozdarstvu in živinoreji. Prav tako je tudi sam gorski prostor precej razgiban, strm, tu in tam pa tudi presekani z dolinicami, potočki in prepadi. V takih razmerah nimajo kmetje zaokroženih površin. Obdelujejo se le bolj položne in dostopne površine. Kmetije so zaradi tega raztresene na velike razdalje. Velikost in oblike posameznih kmetijskih, zlasti obdelovalnih parcel so

gradnjo cest v gorskem svetu so mnogo višji, ker je drag dovoz gradbenega materiala, dolge razdalje med posameznimi kmetijami zaradi razgibanosti terena. Prav tako je tudi precej dražje vzdrževanje cest, posebno v zimskem času, ko so zelo pogostne in obilne padavine. Ker je produktivnost gorskega sveta še zelo nizka, sami ne zmorejo stroškov za doseganje nujno potrebne prometne odprtosti. Sodobni promet, ki je omogočil razvoj gospodarstva v nižini, se v gorskem svetu pojavlja pozneje in ne dosega obsega v nižinskem svetu. Prometnih žil je premalo in zato danes še marsikateri kmet težko ali z velikimi stroški spravi svoj pridelanek na trg. Kjer so slabe ceste ali pa jih sploh ni, kmetje težko vnovčijo po primerni ceni svoj glavni proizvod — les. Ker pokriva na tem področju gozd ca. 70 odstotkov površine, lahko smatramo višinske kmetije za manjše gozdno-kmetijske obrate, ki v nobenem primeru ne morejo obstajati brez dohodkov iz gozdov.

Tudi naseljenost sama je precej nižja od naseljenosti nižinskih področij. Za obstoječo proizvodnjo na teh kmetijah je naseljenost glede na kmetijstvo največji problem. Ko je vegetacija na višku je potreba po delovni sili največja, medtem ko je v zimskem času zelo majhna. Vsi vemo tudi, da se je sam razvoj industrije ustvaril na pragu gorskega sveta. Odvečna delovna sila si je poiskala delo v industriji, nekaj se je pa tudi odseli. Ta stalna migracija delovne sile grozi uničiti nekatero gorske predele, ker ne ostane ljudi niti za delo, niti za nasledstvo. To politiko do gorskega sveta je še v preteklosti zaostrovala družba sama, ki je polagala večjo pozornost industrializaciji.

Produktivnost v kmetijstvu je v zadnjih desetletjih močno narasla, v gorskem svetu naše dežele pa je še zelo zaostala. Družbeni sektor se za hribovske površine ne zanima in jih prepušča gorskim kmetom samim. Večina njih pa še danes gospodarja tako kot so gospodarili njihovi očetje in stari očetje. Se vedno proizvajajo prevelik asortiment pridelkov, ki v glavnem njih same prehranjujejo, za prodajo jim pa ostane boro malo. Uporaba umetnih gnojil je zelo nizka (30 kg/ha, svica 200 kg/ha), mehanizacije, razen nekaj motornih kosilnic, sploh ni.

Malo boljši je položaj v gozdarski proizvodnji višinskih kmetij, ker je gozdno gospodarstvo zgradilo nekaj gozdnih cest in istočasno povežalo nekatere višinske kmetije z javnimi cestami.

Življenjske razmere na gorskih kmetijah so dokaj slabe. Gorski svet je redko naseljen, tu in tam tudi prometno izoliran od večjih naselij. Ker so odmaknjeni od večjih šolskih in kulturnih centrov in živijo bolj ali manj osamljen način življenja, so postali tamkajšnji ljudje vase zaprti, nezaupljivi in se oklepajo staroga — podedovanega življenja. Tako življenje zahteva od njih mnogo fizične napora in za današnje razmere dokaj slab življenjski standard.

Sosednje alpske dežele hribovsko kmetijstvo rešujejo dokaj uspešno. Odlučile so se, da mora ostati gorski prostor iz gospodarskih, strateških, demografskih razlogov naseljen. Vodile so tako politiko do gorskih kmetij, da omogoča njihov obstoj in jim zagotavlja dinamičnejši gospodarski napredek. To odvrca višinske kmetje od pretrganega preseljevanja v dolino in jim zagotavlja življenjski standard, ki ustreza standardu industrijskega delavca. Da so pa lahko dosegli vse to, so jim pomagale stabilne in nestabilne cene za njihove proizvode. Le na ta način so se lahko specializirali v tako proizvodnjo, ki je za gorski prostor gospodarska. Specializirali so se v živinorejo (bodisi v proizvodnjo mleka, mlade plemenske živine) in v gozdarstvo. V tej proizvodnji dosegajo že tako rezultate, da so podobni onim iz področij, ki so ugodnejša za tako proizvodnjo. V živinorejski proizvodnji prevladuje pašno-kosni sistem, ki je edini izhod za gorsko kmetovanje. Drago in nerentabilno pridelovanje strelje za hleve so zamenjali sodobni hlevi brez strelje na odplakovalni sistem, zelo slab in drag hlevski gnoj pa je zamenjala cenena gnojilka. Živinorejsko proizvodnjo dopolnjuje v zimskih mesecih delo v gozdu.

Vedno večji delež dohodka gorskega kmeta daje turizem. Ta se je v nekaterih deželah razmahnil do zavidljive višine. Gostitelji — gorske kmetije se vedno bolj trudijo, da bi turistično sezono podaljšali skozi vse leto. Pozimi jim to omogoča sneg in smučanje, poleti pa sveži zrak in prijetno gostoljublje.

KAKO NAJ MI RESUJEMO GORSKO KMETIJSTVO?

Stanje tega življa ni rožnato in če hočemo zadržati naš hribovski svet naseljen, bomo morali tudi mi izoblikovati trajnejšo in proučeno politiko do problematike višinskih kmetij. Gorske kmetije so nam potrebne iz istih vzrokov kot v ostalih alpskih deželah. Te se morajo gospodarsko osamosvojiti in ne smejo dopuščati, da bi ostalo to področje se naprej vir cenene delovne sile za industrijo na škodo kmetijstva. Zaradi podobnosti gorskega sveta med nami in sosednjimi deželami, bomo lahko uporabili mnoge njihove izkušnje in jih prilagodili našim razmeram. Če vzamemo v obzir vse komponente,

ki sem jih navajal, bi bilo za naše gorsko kmetijstvo naslednje:

Na še obstoječih kmetijah je treba spustiti sedanjo pisano proizvodnjo. Postopoma je potrebno gorskega kmeta spremeniti v tržnega proizvajalca in mu strokovno in politično pomagati, da bo opustil zastareli naravni način gospodarjenja. Tudi od samih kmetov je dosti odvisno, kako hitro bo ta proces stekel. Zaradi neugodne starostne strukture in prevelikih razlik v pogojih življenja med delavci in kmeti, dobivam vtis, da so gorski kmetje postali do vseh novotnih ravnodušni in da ne kažejo dovolj življenjske sile za prehod na boljši način gospodarjenja, ki jim edini lahko zagotovi večji in boljši življenjski standard. Na podlagi uspehov, ki so jih dosegli v alpskih predelih sosednjih dežel menim, da bo in mora odigrati odločilno vlogo preusmeritev na pašno-kosni način gospodarjenja. Le ta način gospodarjenja lahko znatno dvigne produktivnost in poceni proizvodnjo. To je sicer stvar strokovne tehnične izvedbe, mora pa imeti oporo v vseh družbenopolitičnih dejavnostih.

Brez pomena bi ostala vsaka akcija bodisi strokovnega ali političnega značaja za ohranitev višinskih kmetij, če jih ne bomo prometno povezali s kulturnimi in gospodarskimi centri. Prometna povezava je nujna zaradi proizvodnih potreb ter tudi zaradi povezave s tržnimi središči. Saj nam prilike v sosednjih deželah kažejo, da je preusmeritev višinskih kmetij na intenzivnejšo proizvodnjo uspela povsod tam, kjer so bile kmetije že povezane s cestami. Ceste so torej eden najvažnejših pogojev za gospodarski napredek na hribovitih področjih.

Če si bodo hotele višinske kmetije zagotoviti soliden standard, bodo poleg preusmeritve v kmetijstvo, morale postati aktivni proizvajalci tudi v gozdarski proizvodnji. Zavedati se moramo, da je višinski kmet s kmetijstvom intenzivno zaposlen največ pol leta, ostali čas pa se mora zaposliti v gozdu. Prodaja lesa na panju, brez vznožnega dela, predstavlja za gorskega kmetja veliko izgubo na zaslužku, gozdnim gospodarstvom pa je to tudi veliko breme, ker so njihovi delavci odvisni od trenutnega vremena pri delu.

Seveda pa preusmeritev brez ustreznih mehanizacij skoraj ni izvedljiva. Treba se je truditi, da se oskrbi višinskega kmeta s pravilni in ne predragimi stroji. Vse to pa je mogoče izvesti s pametnim kreditiranjem. Krediti bi morali biti po taki obrestni meri, ki so za to panogo kmetijstva sprejemljivi. Dolgoročni krediti so torej pogoj za napredek in ohranitev gorskih kmetij. Prizadeti kmetje pa si morajo tudi sami s pomočjo svoje organizacije iskati dohodek. Poleg specializacije v živinoreji in gozdarstvu je za to področje zelo interesantna panoga črni in rdeči ribez. Pri intenzivni obdelavi lahko da ta kultura večji dohodek kot katerakoli druga specializacija. Pri načrtovanju take proizvodnje pa je nujno treba upoštevati dogovor z gozdarji o gojenju zelenega bora. Le večji kompleks lahko zagotavljajo rentabilno proizvodnjo.

Zlasti predelovalne in trgovske organizacije morajo na daljše roke zagotoviti nemoten odkup vseh tržnih viškov po vnaprejšnjem dogovorjenih cenah. Te cene morajo biti take, da bodo kmetu pomagale, da se bo hitreje preusmeril. Obstojeci zavodi za cene ter ustrezne inšpekcije pa morajo biti budne nad cenami reprovizivnega, ki ga bodo te kmetije kupovale in uporabljale za lastno proizvodnjo.

V alpskem predelu Evrope, kamor spada tudi naše področje, postaja turizem vsako leto bolj aktiven in pomembna gospodarska panoga. V sosednjih deželah se v alpski turizem vključuje vedno več gorskih kmetij. Z njegovo pomočjo so si zelo povečale svoj dohodek, ki je v mnogih primerih celo večji kot iz kmetijstva. Z razvojem turizma bi bil dotok denarja v hribovite predele večji in tako bi postajale ceste bolj rešljiv problem. Slovenija, vključno z našim področjem, ima vse naravne pogoje za razvoj kmečkega turizma. Da pa se tak turizem lahko razvije, mora poleg prej omenjenih pogojev biti še ta pogoj, da nudi kmečka hiša turistu prijetno bivanje in ga postreže s skrbno pripravljeno kmečko hrano. Za vse to pa je potrebno imeti izvežbane in spretnne gospodinjice. Z določeno izobrazbo in običajno organiziranimi kuharskimi tečajmi se ta cilj lahko kmalu doseže. V zadnjem času postajajo tudi smučišča zelo važni faktorji v razvoju turizma. Kadar se planira razvoj take vrste turizma se ne smejo zanemarjati smučarske vlečnice, ki vabijo vedno več turistov v hribe.

Da bodo pa znali hribovski kmetje intenzivno gospodariti, vabiti in zadržati turiste, si bodo morali pridobiti najosnovnejšo izobrazbo. Treba je v začetku takega izobraževanja organizirati tečaje. Pozneje pa je potrebno organizirati tak sistem solanja, ki bo trajnejše narave in bo stalno skrbel, da bodo otroci, ki bodo ostajali doma, dobili osnovno izobrazbo v stroki.

Če hočemo ohraniti gorsko kmetijstvo, potem se mora republika angažirati in pomagati uresničiti začrtan razvoj. Za razvoj na posameznih področjih pa naj več pripomorejo občine. V prvi fazi morajo podpreti in boljše organizirati že začeto kampanjsko solanje kmečkih otrok. Pozneje mora to skrb prevzeti širša skupnost. Koristno bi bilo, da bi občina del svojega proračuna namenila pospeševanju živinoreje, bodisi organizaciji odkupa mleka ali nabavi plemenskega materiala. Vsako razumevanje od občinske strani mora roditi obilne sadove v kmetijstvu. Če postavimo hribovskega kmeta na čvrste noge, bo tudi industrijskemu delavcu lažje in prijetnejše, ko se bo za svoj vikend podal v gore, da si dobi novih moči za vsakdanje naporno delo.

NESTL ŽGANK

IZVOLJEN ZA PREDSEDNIK

Podpredsednik občinske skupščine bo tudi v naslednjih štirih letih Drago Tratnik, za predsednika občinskega zbora je bil izvoljen ing. Jenko Borut, za predsednika zbora delovnih skupnosti pa Karel Silihi.

V sredo, 23. aprila so se sešli novoizvoljeni odborniki občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti Skupščine občine Velenje na prvo sejo.

Najprej je bila seja občinskega zbora, ki jo je vodil najstarejši odbornik Karel Stropnik. Po verifikaciji mandatov novoizvoljenih odbornikov in po svečani izjavi so soglasno izvolili za predsednika občinskega zbora ing. Boruta Jenka. Izvolili so še člane mandatno imunitetne komisije občinskega zbora in določili odbornike, ki bodo sklepali zakonske zveze.

Prvo sejo zbora delovnih skupnosti je vodil najstarejši odbornik Ivan Napotnik. Odborniki so potem, ko so poslušali poročilo verifikacijske komisije in potrdili mandate novoizvoljenih odbornikov ter podali slovesno izjavo, izvolili za predsednika zbora delovnih skupnosti Karla Siliha. Izvolili pa so še člane mandatno imunitetne komisije tega zbora.

Prvo skupno sejo občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti je vodil Ivan Napotnik. Od 72 novoizvoljenih od-

bornikov se je seje udeležilo 70. Predsednik občinske konference SZDL Velenje, Mi Šterban, je novoizvoljenim odbornikom najprej čestital k volitvi in jim zaželel kar v več uspehov pri razreševanju nalog, ki stojijo pred občinsko skupščino. Zatem pa je podelil v imenu izvršnega odbora občinske konference SZDL bi za novega predsednika občinske skupščine izvolil Nestla Žganka, za podpredsednika pa Draga Tratnika.

S tajnim glasovanjem so odborniki izvolili za novega predsednika Skupščine občine Velenje Nestla Žganka, za podpredsednika pa Draga Tratnika. Hkrati so sklenili bosta tako predsednik, podpredsednik stalno zapnata.

Ivan Napotnik je čes novoizvoljenemu predsedniku, podpredsedniku, Silihi in Zganku pa se je nato zahvalil za njihovo upanje. Novoizvoljeni prednik se je zahvalil za dosedanjše štiriletno opravljanje dolžnosti predsednika občinske skupščine in zaželel tudi v prihodnje delu kar največ uspehov končno so na prvi seji zborov novoizvoljene velev občinske skupščine izvolili devet članov komisije za litve in imenovanja.

PRAVNI NASVETI

KAJ LAHKO ZAHTEVA KOT ODSKODNINO DELAVEC, KI JE IZPODBIL ODLOČBO DELOVNE ORGANIZACIJE O PRENEHANJU DELA.

Odskodnine, ki jih delovne organizacije plačujejo delavcem, ki so uspeli izpodbiti odločbo delovne organizacije o prenehanju dela in včasih tudi zaradi nezakonitosti prenestitve, dosegajo precejšnje vsote. Toda odskodnina za izgubljeni osebnih dohodek delavcu ne pripada povsem avtomatično, ko je izpodbil pred sodiščem nezakonito odločbo delovne organizacije. Niso namreč redki primeri, ko delavci zahtevajo, da se jim prizna odskodnina za »duševne bolečine«, ker so bili v času nezaposlenosti v finančnih stiskah ter jih je izključitev ali prenehanje tudi prizadela na ugledu. Mnogi se v času, ko ne delajo, nečesto zaposlijo, čeprav se jim za to ponudijo možnosti.

Ker se višina te odskodnine večkrat pojavlja kot vprašanje tako s strani delavcev kot delovnih organizacij, bi opisali stališča, ki so se doslej oblikovala pri obravnavanju teh odszkodnin.

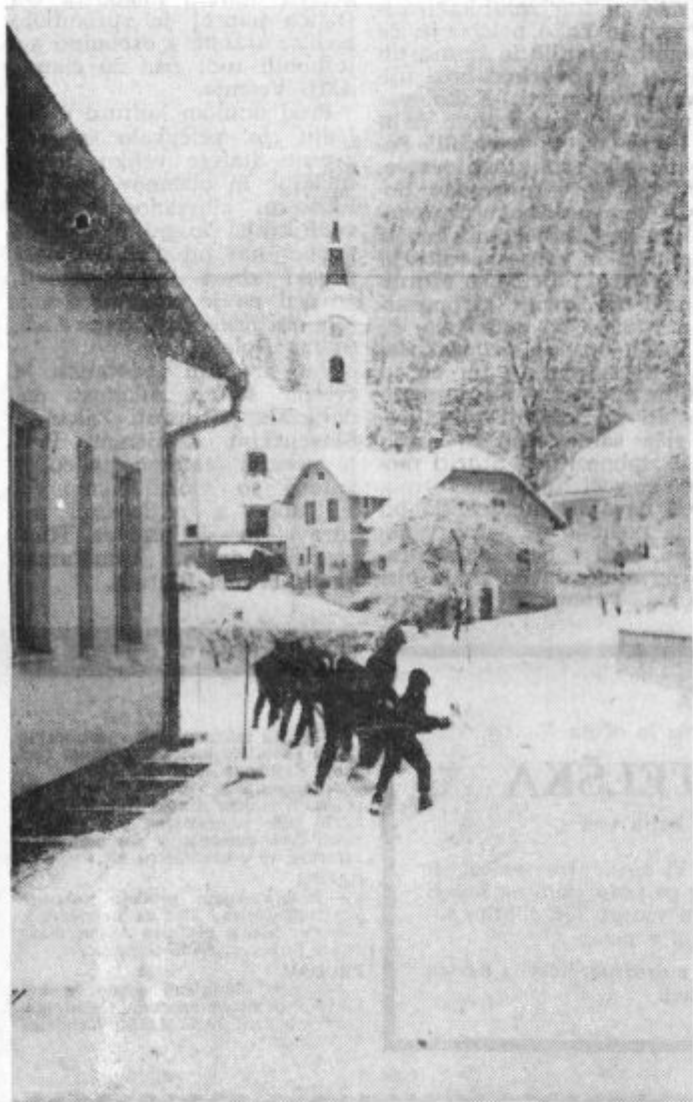
Pravica do odszkodnine se pogojuje ne le z izpodbito odločbo delovne organizacije, temveč tudi z dejstvom, da je po drugi strani delavec storil vse, da bi preprečil nastanek te škode, ali pa jo vsaj zmanjšal. Prva dolžnost delavca, ki mu je iz kakršnegakoli razloga prenehalo delo, je, da se prijavi pri pristojnem komunalnem zavodu za zaposlovanje in s tem se smatra, da je praviloma storil vse, da bi se lahko zaposlil. Če odkloni zaposlitev, ki je primerna njegovim strokovnim in delovnim sposobnostim, seveda ne bo mogel uveljavljati odszkodnine za izgubljeni zaslužek, ker v tem času — če bi delal in delal bi lahko — ne bi bil prikrajšan na osebni dohodek. Razlika med osebnim dohodkom, ki ga je prejel v delovni organizaciji, kjer se je zaposlil, in osebnim dohodkom, ki ga je prejel v delovni organizaciji, kjer se je zaposlil, in osebnim dohodkom v prejšnji delovni organizaciji, kjer mu je prenehalo delo, seveda lahko uveljavlja, medtem ko se odszkodnina za izgubljeni dopust ne priznava. Ta se namreč ne priznava, ker se šteje, da je delavec že dobil odszkodnino v višini osebnega dohodka za čas,

ko bi bil na dopustu, delni.

Višina odszkodnine prelija osebni dohodek, ki delavec dobil na svojem njem delovnem mestu po osnovah in merilih, to je v višini mesečnih ako kot tudi pri vseh obračunih (mesečnih, četrtletnih, letnih). V primeru povišanja osebnega dohodka na tem delovnem mestu v času, ko je delal, vodil pravdo, mu pripada odskodnina v višini zvišane osebnega dohodka, ena tudi regresi za čas dopu, da delovna organizacija svojim delavcem, nagradi bi sicer izpolnjeval pogodbene pridobitve ter tudi rniški dodatek, če ta ni viden za delo na terenu več predstavlja le ene med kriterijev za dol osebnega dohodka (ne gradbeno podjetja). Ne dajo pa v tem času na stila za ločeno življenje, stroški in dnevnice terški dodatek za delo opravljena dela na terenu.

Nadomestilo osebnega dohodka, ki ga je delavec pri komunalnem zavodu poslovanje, mora delavec rektno vrniti zavodu v kot je prejel nadomestilo časa brezposelnosti. Lal delovna organizacija sa ravna terjatev zavodu šteje ta znesek od odszkodni ki bi pripadala delavcu.

Po obstoječih načelih odszkodninskega prava se cem ne priznava odszkodnina za »duševne bolečine«. smatra, da so z denarn vračilom vsega izgub zaslužka poravnane vse nosti delovnih organizacij delavca in da delavec škoda tudi ne more d Vprašanje pa je ali ne l da tak delavec bil up le do odszkodnine za r zmanjšani vrednosti premoženja, ki ga je času moral prodati, da ko živel in je te svoj mete moral prodati pot do dejansko vrednostjo škoda, ki jo delovna nuzacija mora plačati v ru izgubljenega posto končno le ni osebni oziroma odszkodnina za gubljeni dohodek, ten v tem tudi prispevki mora delovna orga plačati od neto osebn hodka delavcu, kar je bližnje 60 odstotkov ninskega zahtevka del

Bele vode, srednjevišinska vasica, pozimi

Tu imam namreč v mislih take kmete, ki proizvajajo jajca, zelenjavo, krompir, mleko, meso itd. Odkupne cene so za oba partnerja še kolikor toliko dostopne, zato se proizvajalec — kmet ne želi specializirati v kako ožjo vejo kmetijske proizvodnje. Za takoiimenovane nižinske kmetije tudi ne obstoja zaenkrat problem delovne sile, kajti precej delavcev išče ravno pri njih stanovanje in hrano, ki jo v večini primerov plačajo s svojim delom na kmetiji. Zato bom v omenjenem članku izpustil to posebno kategorijo kmetov in se bom raje bolj poglobil v »hribovskega kmeta«.

PRIDELOVATI TISTO, KAR ZAGOTAVLJA ŽIVLJENSKI STANDARD

V gorskem svetu je manj toplote, več vetrov in padavin, zlasti pozimi. Obdobje vegetacije je krajše, poprečne letne toplote dosti nižje. Zima s snegom se začne prej, konča pa mnogo pozneje kot v nižini. Velike količine padavin tudi zelo izpirajo humus, ki ga dajejo hribovske kmetije v

torej rezultat reliefnih razmer ne pa lastninskih, gospodarskih, družbenih in socialnih, kot v nižinskem svetu. Lega in razmestitev površin imajo več neugodnih posledic, ki zmanjšujejo produktivnost dela višinskih kmetov v primerjavi z isto proizvodnjo v nižini. Prav to je pa drugi dokaz, da je treba poiskati tako proizvodnjo, ki bo v danih pogojih nudila hribovskim kmetom dostojen življenjski standard.

Torej za tak način gospodarjenja kot je v navadi v dolini se bomo odločili, ker je obdelava kmetijskih zemljišč zelo težka. Če pa mislimo še na strojno obdelavo na dolinski način, smo pa hitro na kraju. Tudi dovoz hlevskega gnoja in odvoz pridelkov je zelo težak in drag, na mnogih krajih mogoče samo z nošnjo v koših. Produktivnost je zelo nizka, ker je prevelik delež ročnega človekovega dela.

BREZ DOHODKOV OD GOZDA NE GRE

Razgiban relief gorskega sveta je manj ugoden za gradnjo cest. Gostota cestnega omrežja je mnogo manjša kot v nižinskem svetu. Stroški za

za kmetovalce